

Nederlandse Vereniging
voor Raadsleden

Diversiteit & inclusiviteit in de gemeenteraad

*Onderzoek uitgevoerd onder raadsleden in
de dertig grootste gemeenten*

Postbus 30435
2500 GK Den Haag
(070) 37 38 195
info@raadsleden.nl

Voorwoord: Diversiteit en Inclusiviteit in de Gemeenteraad

Het onderzoek “Diversiteit & Inclusiviteit in de Gemeenteraad” is uitgevoerd onder de raadsleden van 31 grootste gemeenten. Het onderzoek is uitgevoerd door de Nederlandse Vereniging voor Raadsleden onder raadsleden van de eenendertig grootste gemeenten in de periode 13 tot en met 28 november 2020. Dit rapport is voltooid op 18 februari 2021.

Inhoud

Diversiteit & inclusiviteit in de gemeenteraad	0
<i>Onderzoek uitgevoerd onder raadsleden in de dertig grootste gemeenten</i>	0
Voorwoord: Diversiteit en Inclusiviteit in de Gemeenteraad	1
1. Introductie	3
2. Algemene informatie enquête	4
3. Beperkingen van het onderzoek	4
4. Samenstelling van de raad	6
4.1 Respondenten: relatief groot aantal vrouwelijke raadsleden.....	6
4.2 Leeftijd.....	6
4.3 Migratieachtergrond	8
5. Casus: vergelijking antwoorden man-vrouw.....	9
6. De raad is er voor iedereen.....	10
7. Respect tussen raadsleden onderling	11
8. De raad als afspiegeling van de samenleving.....	12
9. Vrouwelijke raadsleden, gelijkwaardig behandeld?	13
10. Jonge raadsleden, ondervertegenwoordigd	15
11. Raadsleden met migratieachtergrond	17
12. Conclusie	20
12.1 Vertegenwoordigen van inwoners	20
12.2 Meedoen in de raad	20
12.3 Iedereen kan meedoen, maar raad is geen spiegel van de samenleving	21
13. Aanbevelingen.....	22
13.1 Houdt als raad contact met ondervertegenwoordigde groepen	22
13.2 Aankaarten raadslidmaatschap bij jongeren.....	22
13.3 Meelopen met een raadslid	22
13.4 Diversiteit niet ten koste van kwaliteit.....	23
14. Appendices	24
Appendix I: Grote gemeenten, percentage vrouwelijke raadsleden.....	24
Appendix II: uitslag meerkeuzevragen enquête.....	24
Appendix III: Enquête, open vragen	32

1. Introductie

Van 13 tot 28 November 2020 heeft de Nederlandse Vereniging voor Raadsleden een enquête uitgezet over diversiteit binnen de gemeenteraad. Het hoofddoel van de enquête was tweezijdig. Als basis voor een onderzoek naar diversiteit in de gemeenteraad dient de enquête enerzijds om een idee te krijgen van diversiteit binnen de gemeenteraden van grote Nederlandse steden. Anderzijds dient het onderzoek om een indruk te krijgen van de opvattingen van raadsleden over de diversiteit in hun gemeente, alsmede het concept diversiteit in een algemene zin. De enquête en dit bijhorende rapport zijn in samenwerking met andere medewerkers van de Nederlandse Vereniging voor Raadsleden gemaakt door Billy van Gestel, junior medewerker Nederlandse Vereniging voor Raadsleden.

Dit rapport bevat een fundamenteel overzicht van de resultaten van de enquête. In aanvulling op de antwoorden per onderdeel van de enquête is er binnen dit verslag ook de ruimte genomen om te onderzoeken of er significante verschillen zijn in de antwoorden van verschillende groepen raadsleden, aan de hand van diversiteitskenmerken. Er is (1) gekeken of de antwoorden van vrouwelijke raadsleden afwijken van die van mannelijke raadsleden; (2) of antwoorden verschillen op basis van de leeftijd van de respondent; en (3) of antwoorden verschillen op basis van migratieachtergrond van de respondent.

2. Algemene informatie enquête

De enquête is verstuurd naar alle gemeenten met 100.000+ inwoners. De rede dat de enquête enkel naar raadsleden in grotere steden is verstuurd is tweezijdig. Ten eerste dient de enquête om te polsen in hoeverre 'diverse' raadsleden zich op hun plek voelen in de gemeenteraad, en wat voor invloed het behoren tot een minderheid heeft op hun positie. Dit is lastiger te meten in kleinere gemeenten omdat de gemeente, en dus ook de gemeenteraad daar vaak minder divers is. Zodoende zijn kleinere gemeenten een minder geschikte doelgroep voor dit onderzoek. Hoewel er in kleine gemeenten natuurlijk vragen kunnen worden gesteld over het aandeel van vrouwen in de raad, en in mindere mate het aandeel jongeren in de raad, bieden deze gemeenten in dit geval en zeker met betrekking tot inwoners met een migratieachtergrond een minder waardevolle bron aan informatie dan de grote gemeenten. Een van de doelen van het onderzoek is namelijk ook om te polsen in hoeverre raadsleden vinden dat zij mensen met een andere achtergrond kunnen vertegenwoordigen. Omdat mensen met een niet-Nederlandse achtergrond vooral woonachtig zijn in grote steden, hebben wij raadsleden daar tot onze doelgroep verkozen.

Ten tweede dient de enquête om te inventariseren in hoeverre raadsleden het van belang vinden dat de raad een afspiegeling vormt van de samenleving, deze vraag kan het best beantwoord worden door raadsleden uit een gemeente waar diversiteit daadwerkelijk relevant is. Kleinere gemeenten hebben natuurlijk ook vrouwelijke en jongere inwoners, maar de derde maatstaf voor diversiteit in dit onderzoek – migratieachtergrond – is veelal pas relevant in grote gemeenten.

Ten derde is diversiteit als onderwerp relevanter voor raadsleden in grote gemeenten dan voor raadsleden in kleinere gemeenten. In grote gemeenten spelen kwesties als integratie vaak een belangrijke rol. Goede representatie is bevorderlijk voor het succesvol faciliteren van integratie. Diversiteit in de raad kan leiden tot verdere herkenbaarheid van en acceptatie van het beleid door inwoners.¹ Als de raad niet weet wat er speelt onder andere bevolkingsgroepen kan zij deze ook niet vertegenwoordigen en helpen integreren. Uit respect voor de tijds- en werkdruk van raadsleden, en omdat voorgenoemde kwesties niet of veel minder spelen in kleinere gemeenten, hebben wij ervoor gekozen om enkel raadsleden uit 100.000+ gemeenten te vragen onze enquête in te vullen.

3. Beperkingen van het onderzoek

Om te faciliteren dat raadsleden zichzelf bij het invullen van de enquête zoveel mogelijk vrijelijk uiten is ervoor gekozen om anonimiteit van de respondenten te waarborgen. Zo kunnen zij vragen openlijk beantwoorden zonder gehinderd te hoeven worden door bewuste of latente vrees om ooit op een

---

¹ Akachar, Soumia. "Diversiteit in de Raad: Bekend maar onbemind"

onwenselijke manier op hun antwoorden aangesproken te worden. Bijvoorbeeld door inwoners of mederaadsleden in hun gemeente die de antwoorden van de respondent als aanmatigend kunnen opvatten.

Het gevolg van deze keus is dat er geen naam en gemeente aan de antwoorden gelinkt kunnen worden. Zodoende is het helaas niet mogelijk om enquête antwoorden specifiek in verband te brengen met de gemeente waar de respondenten raadslid zijn. Dit maakt het onmogelijk om uitkomsten aangaande de houding van raadsleden tegenover diversiteit te vergelijken met de actuele diversiteit in de gemeente waar het raadslid zijn of haar ambt vervult.

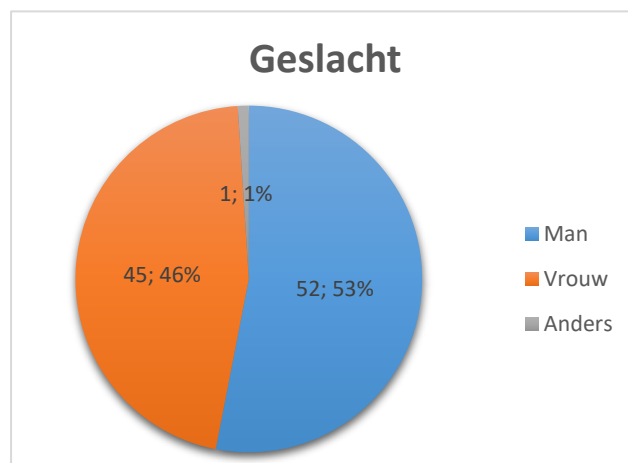
De enquête is uitgestuurd naar alle gemeenteraadsleden in de 100.000+ gemeenten, deze 31 grootste gemeenten zijn samen goed voor 1257 raadsleden. Van deze raadsleden hebben er 98 de tijd genomen om de enquête in te vullen. De steekproef betreft dus $98/1257 \cdot 100 = 7,796\%$ van de raadsleden in 100.000+ gemeenten. Omdat de enquête een steekproef is zal de data niet altijd honderd procent de werkelijkheid weerspiegelen. De verwachting is echter dat aan de hand van deze data een representatief beeld geschetst kan worden van diversiteit en de opvattingen daarover in grote gemeenten.

4. Samenstelling van de raad

Het gemiddelde raadslid in een gemeente met 100.000 of meer inwoners is een heteroseksuele Nederlandse man tussen de 61-70 jaar met een HBO of WO achtergrond. Bijna even vaak is dit een vrouw. Slechts bij uitzondering is dit iemand van jonge leeftijd, een niet hoog opgeleid persoon, of iemand met een migratieachtergrond.

4.1 Respondenten: relatief groot aantal vrouwelijke raadsleden

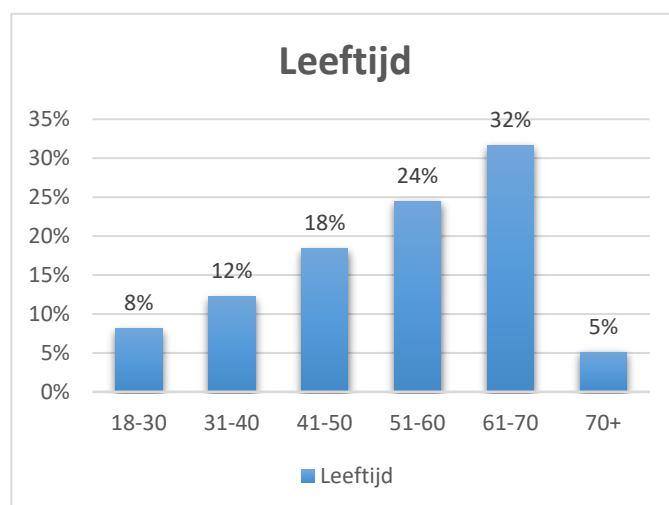
Onder de respondenten bevonden zich 52 mannen, 45 vrouwen, en 1 'anders'. Ofwel 45,918% van de raadsleden die de enquête hebben ingevuld was vrouw. Dit percentage is niet representatief voor de daadwerkelijke vertegenwoordiging van vrouwen in de raad landelijk of in grote gemeenten, die percentages zijn significant lager.² Landelijk was anno december 2018 namelijk 31,67% van de raadsleden vrouw, in grotere gemeenten was dit aandeel hoger, namelijk 37,470%.³ Echter, dit percentage is alsnog aanzienlijk lager dan het percentage dat bij de enquête naar voren komt. Kortom, in verhouding tot mannen hebben relatief veel vrouwen gekozen de enquête diversiteit en inclusiviteit in te vullen.

4.2 Leeftijd

In een grafiek die de leeftijd van raadsleden afbeeldt lopen antwoorden per leeftijdscategorie op. Er zijn meer raadsleden van 31-40 jaar oud dan dat er raadsleden van 18-30 jaar oud zijn, het aantal raadsleden neemt bij iedere hogere leeftijdscategorie toe en piekt bij de leeftijd 61-70. Daarna geeft slechts een minderheid aan 70 jaar te overschrijden.

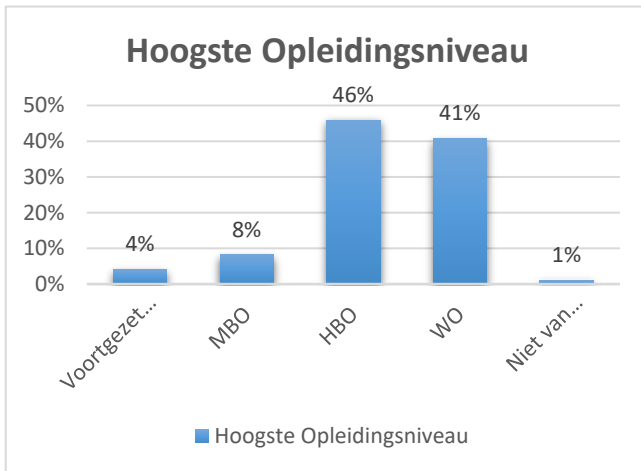
Slechts een klein aandeel van de raadsleden die de enquête ingevuld hebben geeft aan 30 jaar of jonger te zijn. Ruim 61% van de raadsleden die de enquête

² Zie appendix I

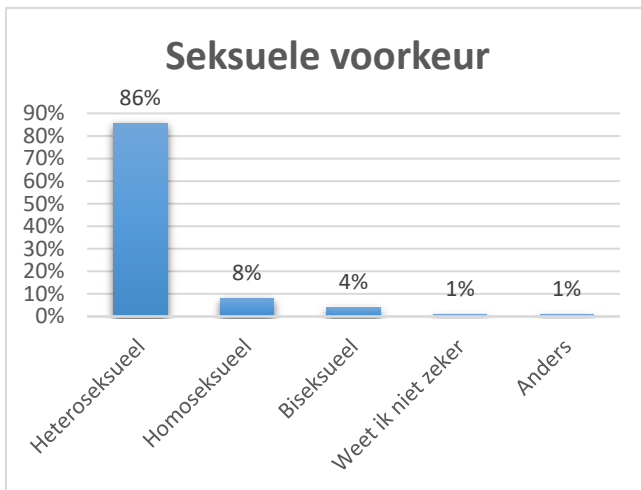
³ Zie appendix I

hebben ingevuld is ouder dan 50 jaar. Deze cijfers zijn niet verassend sinds het stereotype raadslid van of middelbare leeftijd is of deze overschrijdt.

Een kleine deel van de raadsleden geeft aan als hoogste opleidingsniveau het voortgezet onderwijs te hebben afgerond. Wat meer raadsleden hebben een MBO afgerond en de ruime meerderheid heeft een HBO of WO opleiding afgerond.

Naar schatting voelt 10 tot 20 procent van de wereldbevolking zich aangetrokken tot het eigen geslacht.⁴ Voorheen werd uitgegaan van een percentage van 10% maar dat wordt steeds vaker betwist en als onderschatting bestempeld⁵. Het percentage van de respondenten dat heeft aangegeven niet heteroseksueel is 14,3%. Omdat dit binnen het marge van 10-20% valt bevestigt de steekproef dat de Nederlandse gemeenteraad in grote gemeenten qua seksuele voorkeur representatief is voor de hele bevolking.

Geen van de respondenten heeft aangegeven zich

als transgender te identificeren. De verwachting was om via de enquête ca. 0,6 raadsleden te treffen die zichzelf als trans identificeren.⁶ Zodoende is het geen abnormaliteit dat geen enkel raadslid heeft aangegeven zich zo te identificeren. Het verwachte percentage van 0,6 is gebaseerd op onderzoek van het Williams Institute, het leidende Amerikaanse onderzoekscentrum op het gebied van seksuele oriëntatie en genderidentiteit. Hoewel de cijfers in de Verenigde Staten mogelijk wat afwijken van de Nederlandse cijfers, wordt verwacht dat als resultaat van de overeenkomsten in cultuur en

⁴ Eveleth, Rose. "What percent of the population is gay? More than you think." Smithsonian. October 24, 2013 <https://www.smithsonianmag.com/smart-news/what-percent-of-the-population-is-gay-more-than-you-think-5012467/>

⁵ Ibid.

NPR. "LGBTs Are 10% Of US Population? Wrong, Says Demographer". NPR. 8 juni 2011. <https://www.npr.org/2011/06/08/137057974/-institute-of-medicine-finds-lgbt-health-research-gaps-in-us?t=1611841578879>

⁶ <https://williamsinstitute.law.ucla.edu/publications/trans-adults-united-states/#:~:text=3%20We%20find%20that%200.6,the%20U.S.%20identify%20as%20transgender.>

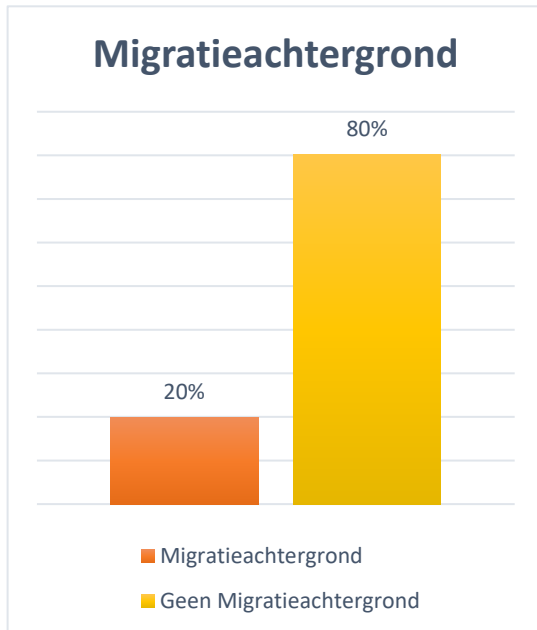

samenleving, Nederland en de VS een vergelijkbaar percentage inwoners hebben die zich als transgender identificeren.

4.3 Migratieachtergrond

Iemand heeft een migratieachtergrond wanneer hij of zij zelf in het buitenland is geboren, of tenminste een van zijn of haar ouders in het buitenland geboren zijn. Dit is van toepassing op 36% van de inwoners van Nederlandse steden met 100.000+ inwoners.⁷

19 uit 96 respondenten, ofwel 21% van de raadsleden die de enquête heeft ingevuld, geeft aan een migratieachtergrond te hebben. Dit percentage is aanzienlijk lager dan het voornoemde percentage van inwoners van 100.000+ gemeenten dat een migratieachtergrond heeft. Gebaseerd op de steekproef in de vorm van een enquête indiceert dit onderzoek dus dat de gemeenteraad in grote steden niet representatief is voor haar bevolking wat betreft de verhouding tussen mensen met- en zonder migratieachtergrond.

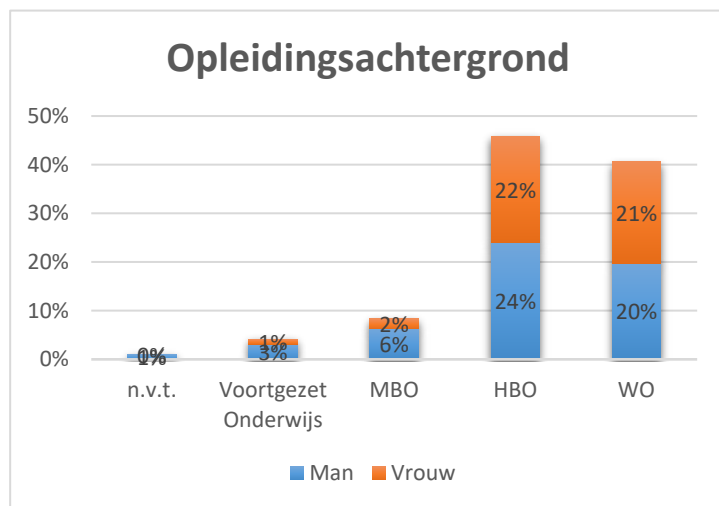
⁷ Som totaal aantal inwoners met migratieachtergrond in 100.000+ gemeenten opgeteld gedeeld door som inwoners 100.000+ gemeenten (*100). Zie appendix voor data en berekening.

'Alle Cijfers'. Gebruikt op 8 Februari 2021 <https://allecijfers.nl/ranglijst/hogste-percentage-allochtonen-van-gemeenten-in-nederland/>

<https://www.cbs.nl/nl-nl/dossier/dossier-asiel-migratie-en-integratie/hoeveel-mensen-met-een-migratieachtergrond-wonen-in-nederland-#:~:text=Migratieachtergrond%20per%20gemeente,51%2C8%20procent%20een%20migratieachtergrond.>

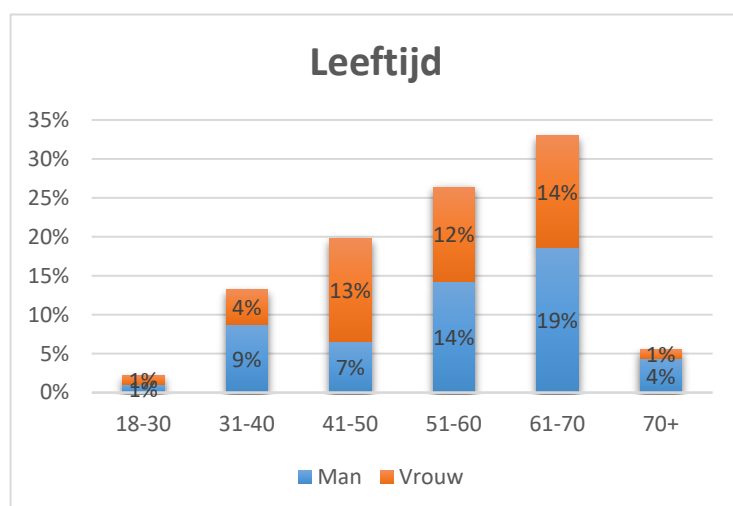
5. Casus: vergelijking antwoorden man-vrouw

Het vorige hoofdstuk in combinatie met de appendix bood een overzicht en toelichting van de direct afneembare resultaten van de enquête, het aantal respondenten met een bepaalde opleidingsachtergrond, een bepaalde leeftijdscategorie, etc. Dit hoofdstuk belicht de verschillen in antwoorden van mannen en vrouwen in de raad en onderzoekt of deze significant verschillen.

De enquête is ingevuld door 51 mannen en 45 vrouwen. Qua hoogst afgeronde opleidingsachtergrond zijn er beduidend meer mannen (11% van totaal) dan vrouwen (3% van totaal) die n.v.t., voortgezet onderwijs, of MBO hebben ingevuld. De resultaten duiden er dus op dat vrouwelijke raadsleden gemiddeld een iets hogere opleidingsachtergrond hebben dan

mannelijke raadsleden. Het verschil, en vooral de algehele omvang van de steekproef, is echter niet groot genoeg om dit met zekerheid vast te stellen. Een nieuw, groter onderzoek zou in gang gezet moeten worden om te controleren of dit op grotere schaal ook op gaat.

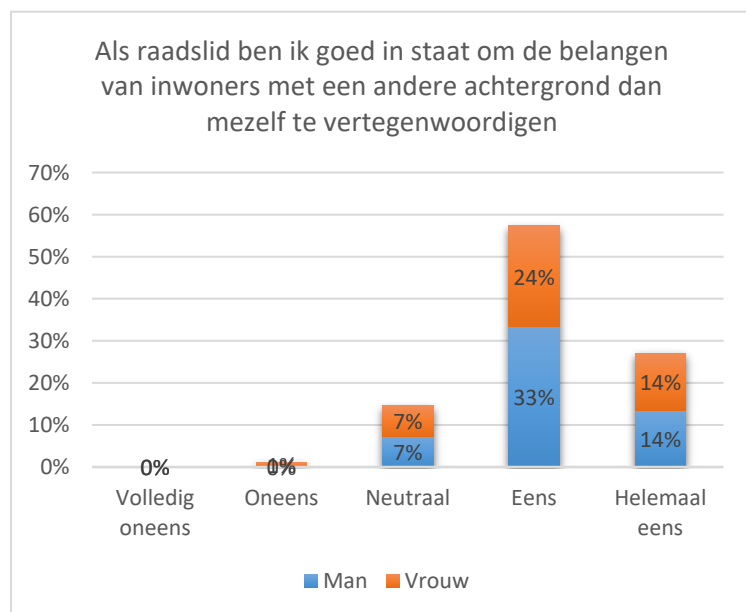
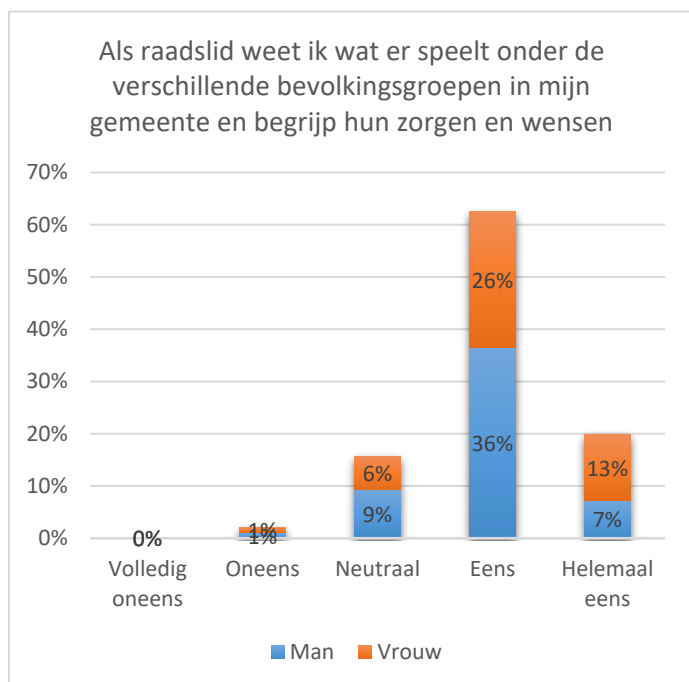
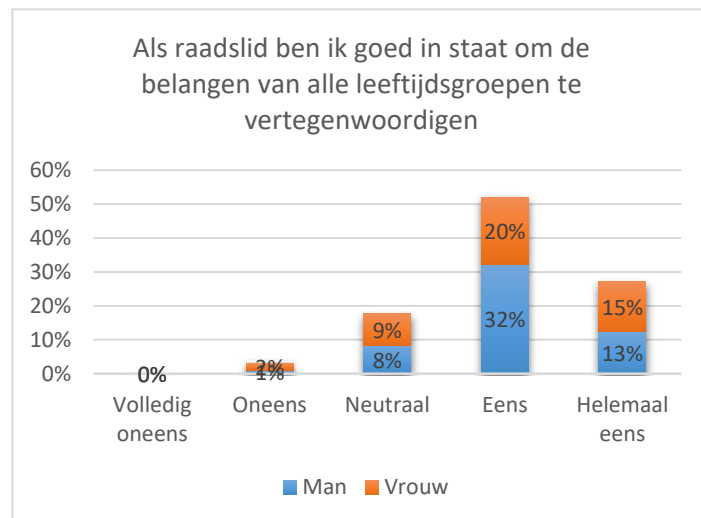

De leeftijd van mannelijke en vrouwelijke raadsleden komt grotendeels overeen. Overeenkomstig met de opmaak van de respondenten, die voor een wat groter deel uit mannen bestaat, zijn er voor elke leeftijdscategorie iets meer mannen dan vrouwen. De enige uitzondering hierop is de categorie 41-51, dit is waarschijnlijk echter een toevallig resultaat mogelijk door de beperkte omvang van de steekproef.

6. De raad is er voor iedereen

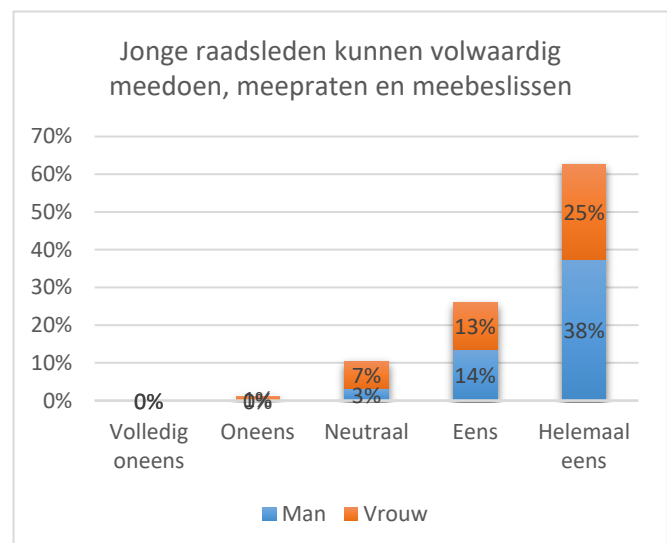
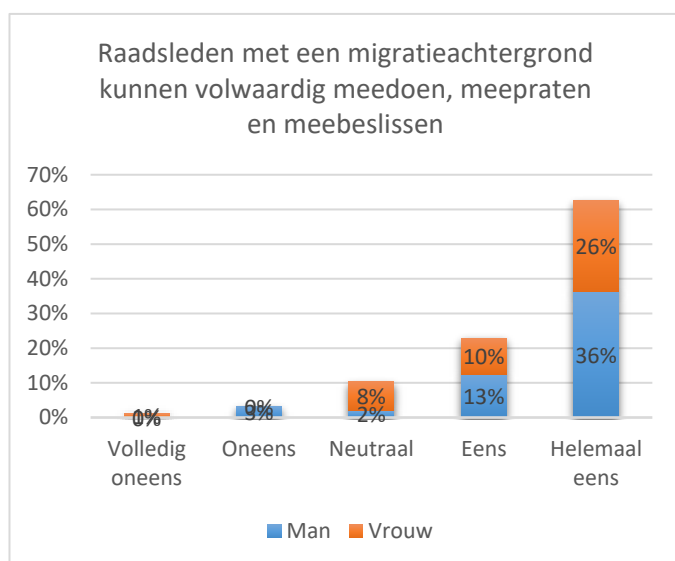
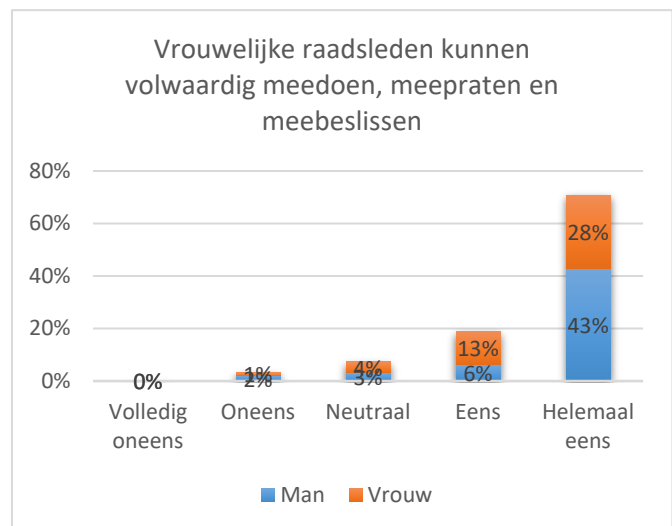
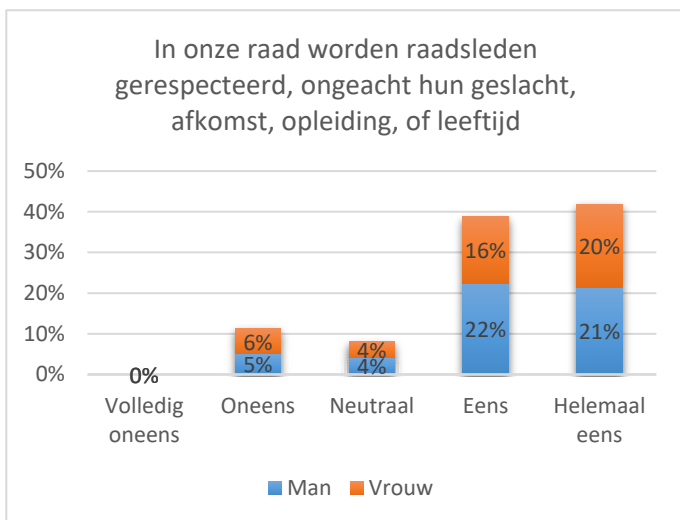
Het overgrote deel van de raadsleden geeft aan allerijl bevolkingsgroepen goed te begrijpen. Raadsleden duiden aan te weten wat er speelt onder de verschillende bevolkingsgroepen in hun gemeente, en de zorgen en wensen van de gemeentelijke bevolking te begrijpen. Ook geven zij aan goed in staat te zijn om inwoners die een andere achtergrond of leeftijd dan zichzelf hebben te vertegenwoordigen.

De antwoorden van mannelijke en vrouwelijke raadsleden op vragen van dit deel van de enquête zijn vrij gelijk verdeeld met als enige particulariteit dat vrouwelijke raadsleden relatief vaak 'helemaal eens' geantwoord hebben.

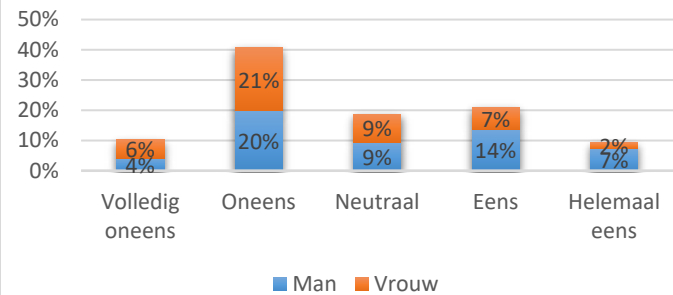
7. Respect tussen raadsleden onderling

Bijna alle raadsleden geven aan dat zij elkaar met respect behandelen. Slechts een kleine minderheid is het oneens met de stelling dat raadsleden in de raad ongeacht hun geslacht, afkomst, opleiding of leeftijd gerespecteerd worden. Bijzonder is dat dit kleine nummer raadsleden niet terug te vinden is in de drie volgende vragen naar de inclusie van raadsleden die tot een 'minderheid' behoren. Slechts 11% van de raadsleden geven aan het oneens te zijn met de stelling "In onze raad worden raadsleden gerespecteerd, ongeacht hun geslacht, afkomst, opleiding, of leeftijd".

8. De raad als afspiegeling van de samenleving

Onze raad vormt een representatieve afspiegeling van de gemeentelijke samenleving

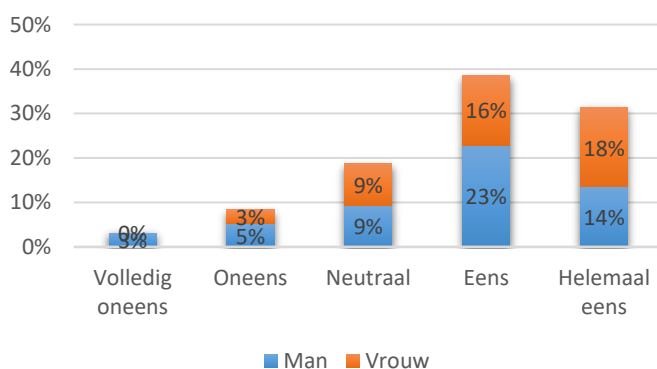
Hoewel het verschil met de jaren kleiner is geworden zijn er nog steeds significant meer mannelijke dan vrouwelijke raadsleden. Zoals blijkt uit de enquête zijn ook jongeren en mensen met een migratieachtergrond onder gerepresenteerd. Overeenkomstig met deze werkelijkheid is iets meer dan de helft van de raadsleden, 49 van de 96, aan het oneens of volledig oneens te zijn met de stelling dat de raad een representatieve afspiegeling is van de samenleving. Ongeveer een uit vijf

raadsleden is wat betreft deze stelling neutraal. Bijna een op drie raadsleden geeft aan te vinden dat de raad een representatieve afspiegeling vormt van de gemeente. Hoewel dat landelijk niet het geval betekent dat niet dat zij dit onjuist denken. Er zijn namelijk meerdere gemeenten waar de opmaak van de raad (zo goed als) de opmaak van de gemeentelijke bevolking spiegelt.

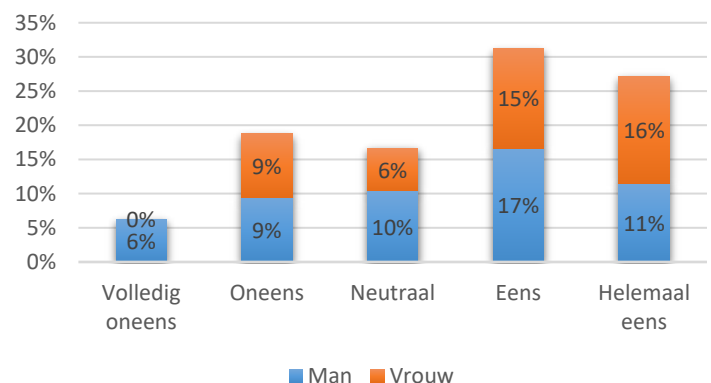
De ruime meerderheid van de respondenten, bijna 70%, zegt dat een raad die qua diversiteit haar gemeente weerspiegelt beter in staat is om deze te vertegenwoordigen (dan een raad die dat niet doet). Een deel van de raadsleden is hierover neutraal en slechts 10% is het met de stelling oneens.

Hoewel bijna alle raadsleden van mening zijn dat een diverse gemeente een diverse raad hoort te hebben, en de meeste ook van mening zijn dat hun gemeente baat zou hebben bij meer diversiteit in de raad, zijn de meningen betreft dit laatste relatief uiteengaand. Mogelijk omdat de opmaak van enkele raden al tamelijk representatief zijn voor hun gemeenten.

Een raad die qua diversiteit haar gemeentelijke samenleving weerspiegelt is beter in staat om deze te vertegenwoordigen

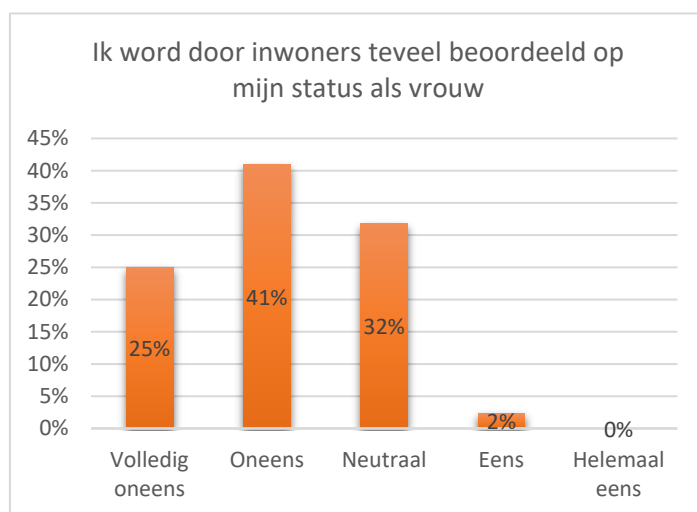
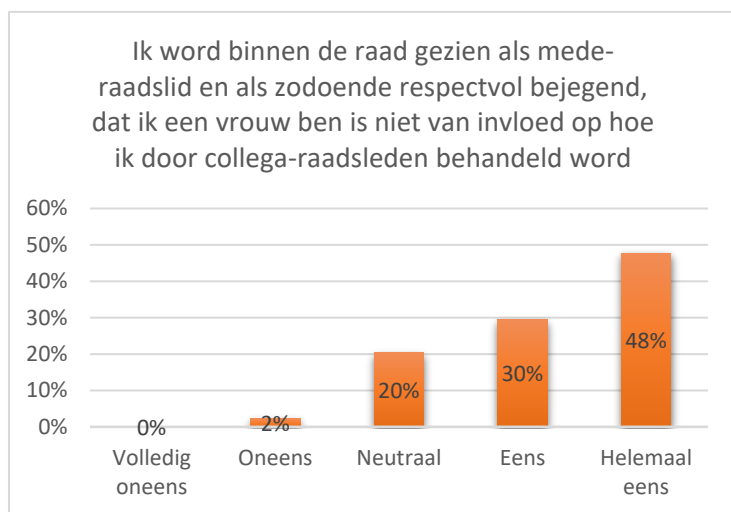

Onze gemeente zou baat hebben bij meer diversiteit in de raad

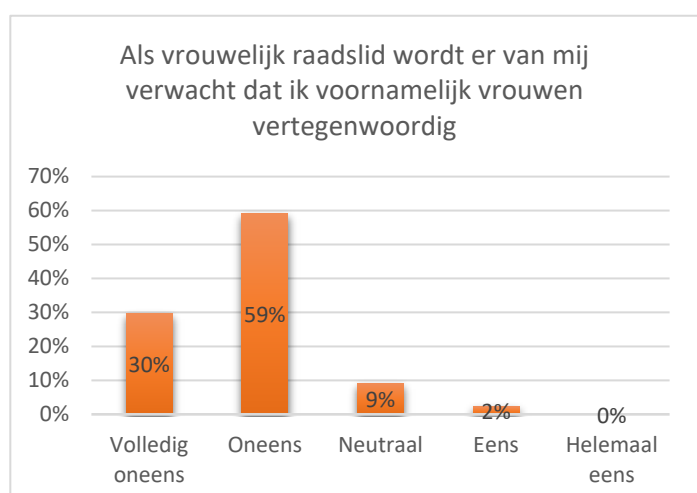
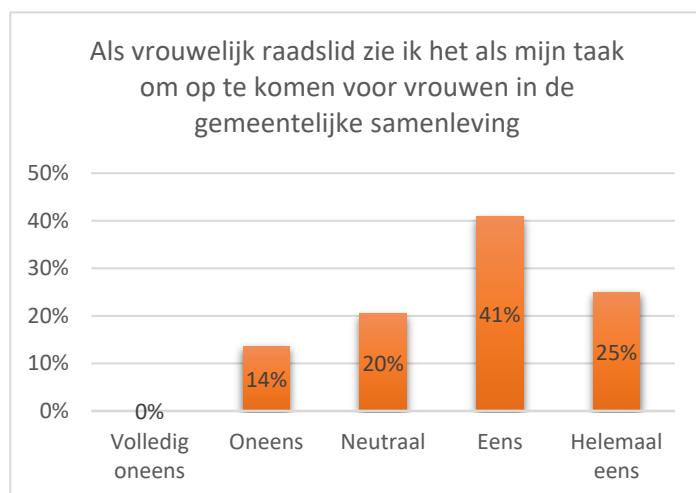
9. Vrouwelijke raadsleden, gelijkwaardig behandeld?

Uit het vorige hoofdstuk is al gebleken dat bijna alle raadsleden vinden dat vrouwen volwaardig mee kunnen doen in de gemeenteraad. Met de volgende enquête vragen is dieper ingegaan op de opvattingen die vrouwen hebben over hun rol als raadslid.

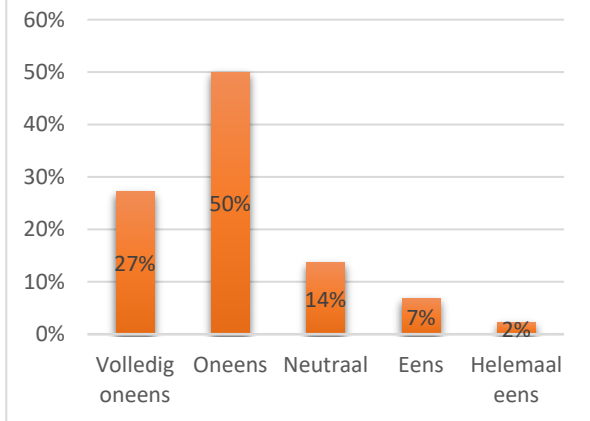

Bijna alle vrouwelijke raadsleden geven aan dat zij respectvol bejegend worden en dat hun geslacht geen invloed heeft op hoe zij door collega-raadsleden en door inwoners behandeld worden. Er is gelijkheid tussen man en vrouw in de raad.

Vrouwelijke raadsleden geven wel in ruime mate aan het als hun taak te zien om op te komen voor vrouwen in de gemeentelijke samenleving. Echter, geven zij ook aan dat het niet van hen verwacht wordt dat zij voornamelijk andere vrouwen vertegenwoordigen.

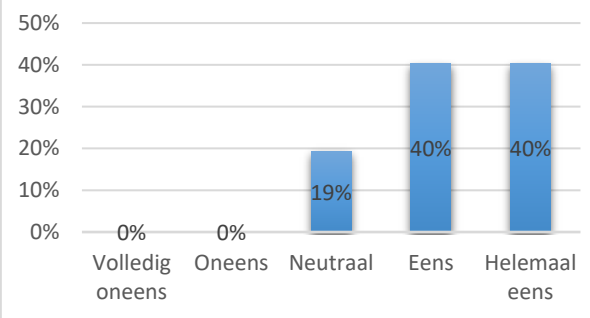
Voor mij als vrouw was het moeilijker om raadslid te worden dan wanneer ik een man was geweest

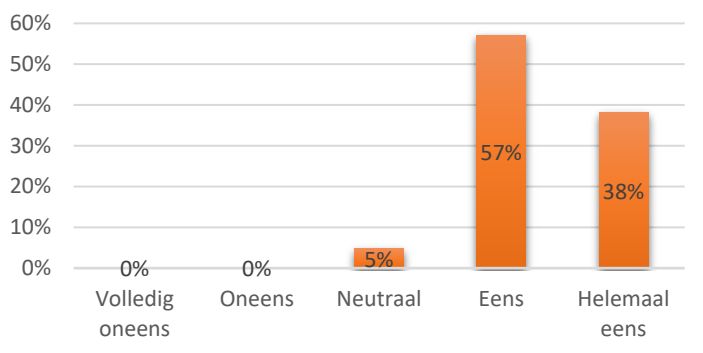
Vrouwelijke raadsleden zijn het verder sterk oneens met de stelling dat hun status als vrouw het worden van raadslid bemoeilijkt.

Vrouwelijke raadsleden zeggen goed in staat te zijn om het andere geslacht te vertegenwoordigen. Iets wat ook met veel overtuiging door mannen wordt aangegeven.

Als mannelijk raadslid ben ik goed in staat om mannelijke inwoners te vertegenwoordigen

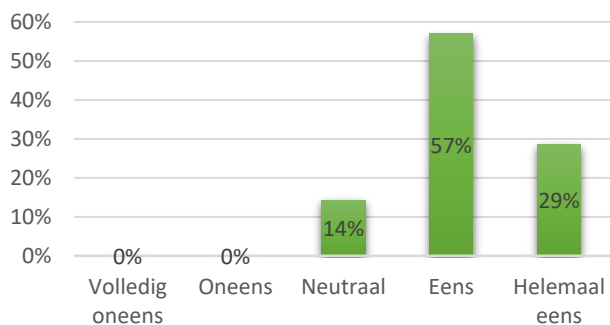
Als vrouwelijk raadslid ben ik goed in staat om mannelijke inwoners te vertegenwoordigen

10. Jonge raadsleden, ondervertegenwoordigd

Meer nog dan vrouwen en mensen met een migratieachtergrond vormen jongeren een minderheid in de raad. Van de 96 respondenten gaven slechts 7 raadsleden aan jonger 30 jaar of jonger te zijn. Daarvan vielen slechts twee raadsleden binnen de categorie 18-25, de rest was 26-30 jaar oud. Er zijn dus weinig relatief jonge raadsleden, zelfs wanneer iedereen tot en met 30 jaar onder dat begrip wordt meegerekend.

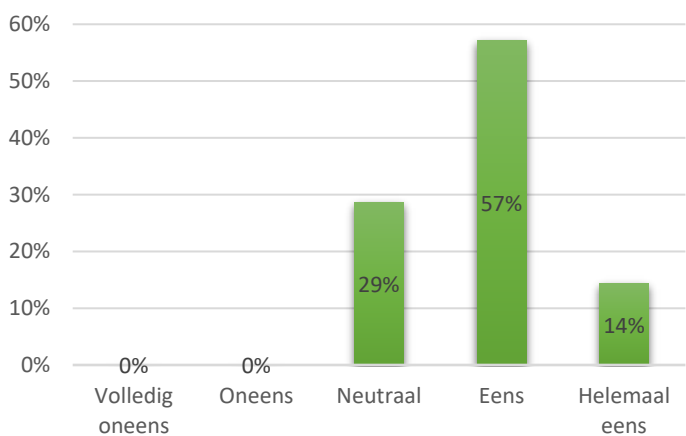
Raadsleden die gemiddeld een stuk ouder zijn dan ik respecteren mij als raadslid, dat ik jonger ben is niet van negatieve invloed op mijn positie en functioneren

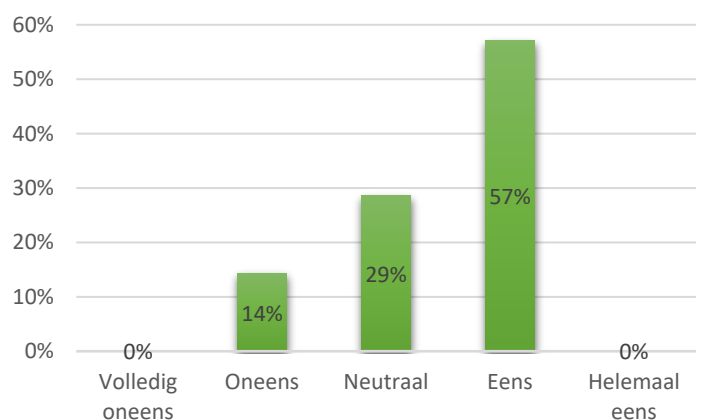
De meningen van deze kleine groep raadsleden komen voor het overgrote deel overeen wat betreft de rol van hun leeftijd op het raadlidmaatschap. Jonge raadsleden geven aan dat hun leeftijd geen negatieve invloed heeft op hun positie en de mate waarin zij door collega-raadsleden gerespecteerd worden. Evenals vrouwelijke raadsleden geven jonge raadsleden aan dat zij het als hun taak zien om op te komen voor hun 'minderheid'. In tegenstelling tot vrouwelijke raadsleden geven de relatief jonge raadsleden wel aan dat dit ook van hen verwacht wordt door hun collega's.

Jongere raadsleden geven aan dat inwoners hen niet te veel op hun leeftijd beoordelen, en dat het als relatief jonge inwoner niet extra gecompliceerd voelde om raadslid te worden.

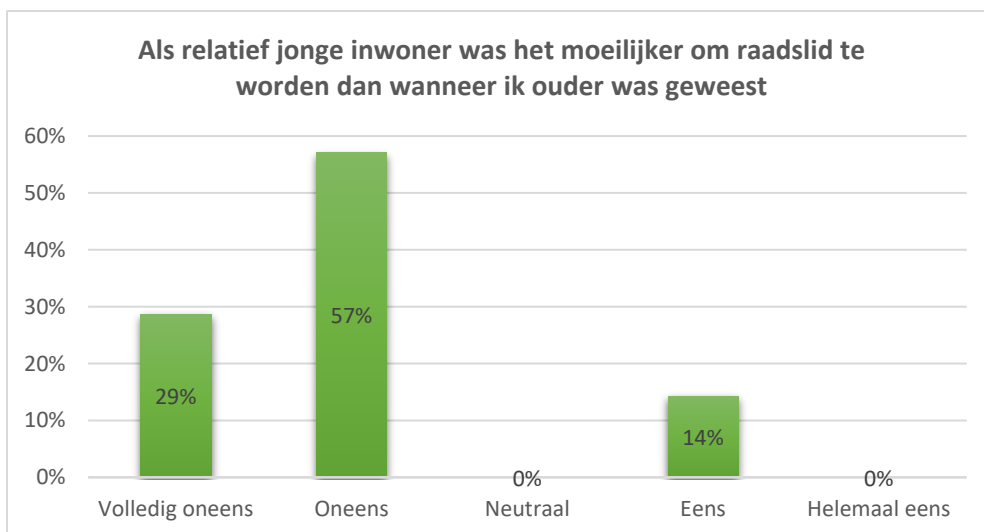
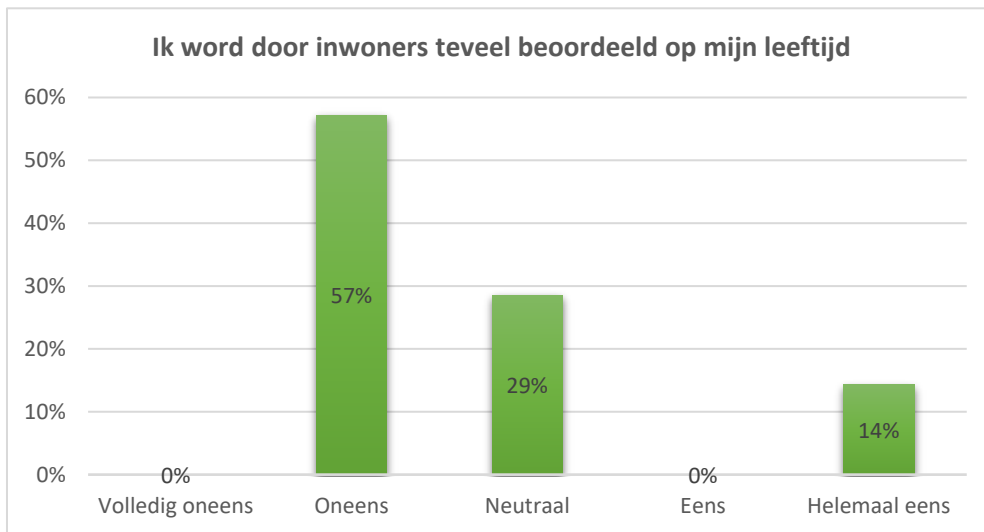
Als (relatief) jong raadslid zie ik het als mijn taak om op te komen voor de belangen van jonge inwoners

Als (relatief) jong raadslid verwachten andere raadsleden van mij dat ik mijn leeftijdsgenoten vertegenwoordig

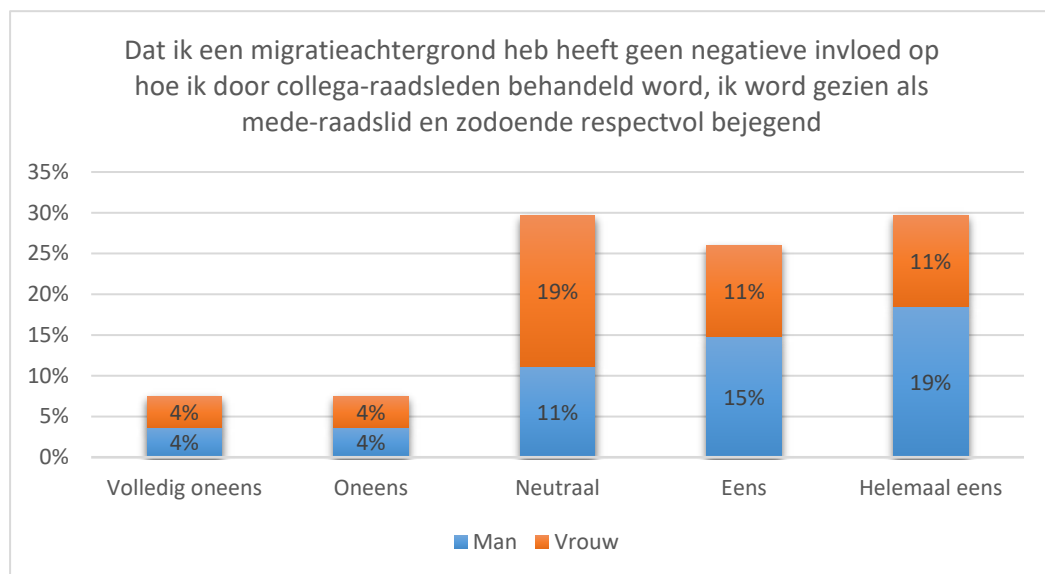

11. Raadsleden met migratieachtergrond

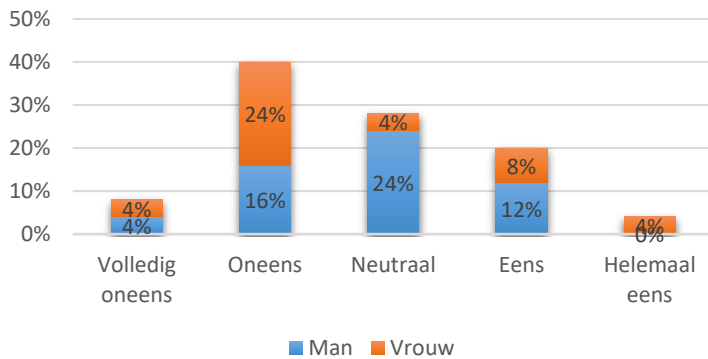
19 uit 96 respondenten gaven aan een migratieachtergrond te hebben, wat inhoudt dat ofwel zijzelf of een van hun ouders in het buitenland geboren is. Nog eens 8 extra raadsleden hebben grootouders die in het buitenland zijn geboren. Officieel valt deze groep niet onder wat het CBS definieert als mensen met een 'migratieachtergrond'. Toch is besloten om ze toe te voegen om het sample en zo de betrouwbaarheid van de antwoorden te vergroten.

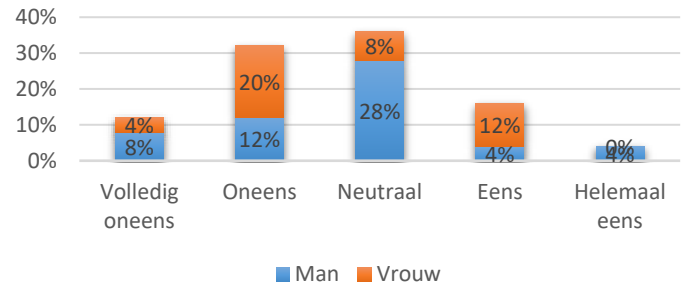
Slechts weinig raadsleden geven aan dat hun migratieachtergrond ervoor zorgt dat zij minder worden gerespecteerd door collega-raadsleden, wel veel raadsleden zijn wat dit betreft neutraal. 56% van de raadsleden met een migratieachtergrond zegt dat hun achtergrond geen negatieve invloed heeft op hoe zij door collega's behandeld worden. Zorgwekkend is dat 44% dus niet met zekerheid wil aangeven dat zij van hun achtergrond géén nadelen ondervinden. Vrouwen en jongeren gaven overwichtig aan het eens of helemaal eens te zijn met de stelling dat hun leeftijd/geslacht geen negatieve invloed had op hoe zij bejegend worden binnen de raad. Dat een betrekkelijk groot aandeel mensen met migratieachtergrond aangeeft betreffend deze stelling neutraal te zijn is zorgwekkend.

Raadsleden met een migratieachtergrond geven gevarieerd antwoord op de stelling dat er van hen verwacht inwoners met een vergelijkbare achtergrond of andere migratieachtergrond te vertegenwoordigen. De meeste raadsleden zijn het oneens met de stelling maar een aanzienlijk percentage is bij de stelling eens of neutraal.

Als raadslid met een migratieachtergrond, wordt er vaak van mij verwacht dat ik me inzet voor inwoners met een vergelijkbare achtergrond

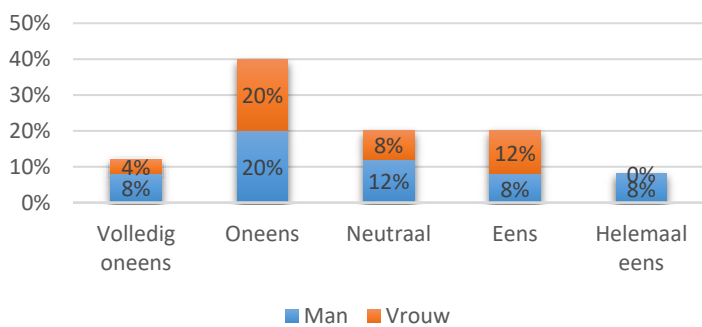

Als raadslid met een migratieachtergrond wordt er vaak van mij verwacht dat ik me inzet voor inwoners met een migratieachtergrond, ook al is die anders dan mijn eigen achtergrond

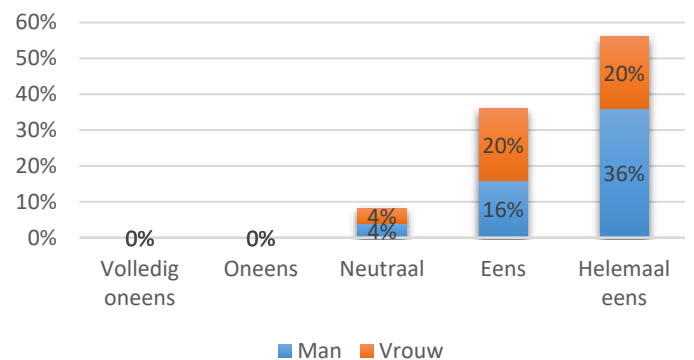

Op een aantal onderwerpen zijn raadsleden met een migratieachtergrond meer eensgezind. Vergelijkbaar met de antwoorden van jongeren en vrouwelijke raadsleden op dezelfde vraag, geven raadsleden meteen migratieachtergrond aan dat het behoren tot een minderheid het raadslid worden niet gecompliceerd heeft. Tevens geven zij aan goed in staat te zijn raadsleden zonder een dergelijke achtergrond te vertegenwoordigen. Ten laatste indiceren raadsleden met een migratieachtergrond aan dat zij hier door inwoners niet teveel op beoordeeld worden.

Als raadslid met een migratieachtergrond heb ik er zelf voor gekozen om me hard te maken voor de belangen van mensen met een vergelijkbare achtergrond

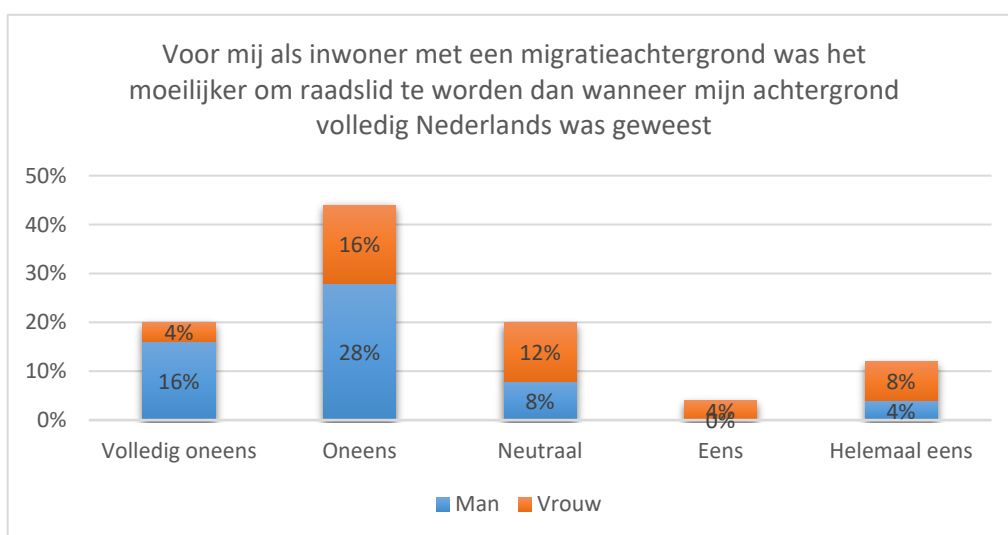
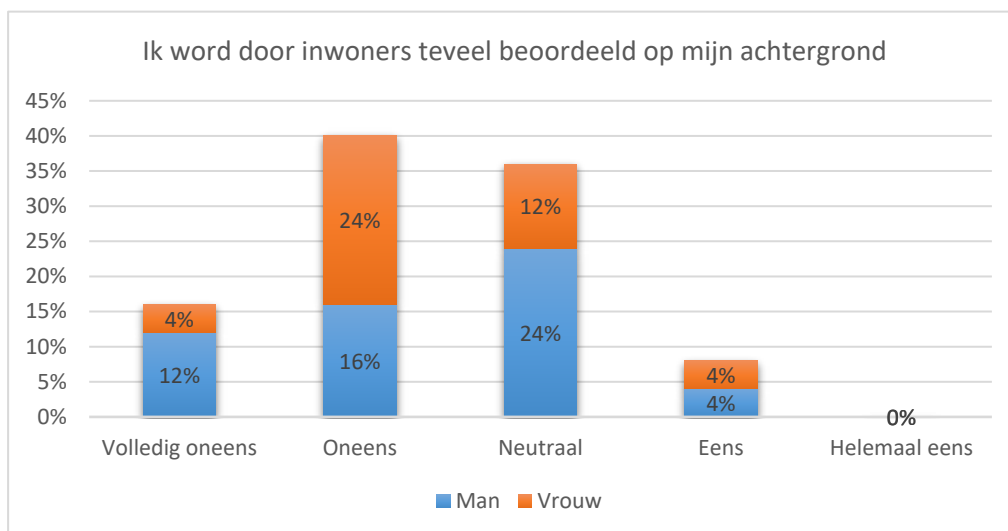

Als raadslid met een migratieachtergrond ben ik goed in staat om inwoners zonder een dergelijke achtergrond te vertegenwoordigen

Er zijn lichte afwijkingen in de antwoorden gegeven door mannelijke en vrouwelijke raadsleden met een migratieachtergrond. Hoewel het sample te klein is om met zekerheid een oordeel te vellen over de resultaten, geven mannelijke raadsleden een stuk vaker dan hun vrouwelijke collega's aan neutraal te zijn bij standpunten betreffende de invloed van hun achtergrond op hun functioneren als raadslid.

Dit wijst erop dat zij niet met overtuiging willen of kunnen stellen dat er géén sprake is van disrespect of discriminatie op basis van hun achtergrond.

12. Conclusie

Het beeld dat de enquête schets over de diversiteit in grote gemeenten is als volgt. Aldus de resultaten is 46% van de raadsleden vrouw, 53% man, en 1% 'anders'. Ruim 61% van de raadsleden zijn ouder dan 50 jaar, alleen al de leeftijdscategorie 61-70 is goed voor 32% van de raadsleden. Slechts 8% van de raadsleden is 30 jaar of jonger. Vrijwel ieder raadslid, 88%, heeft een HBO of WO afgerond, 8% heeft een MBO afgerond en de overige 4% geeft aan als hoogste opleidingsniveau het voortgezet onderwijs afgerond te hebben. 21% van de raadsleden heeft een migratieachtergrond.

Overeenkomstig met de observatie dat de meeste raden geen afspiegeling vormen van de samenleving zijn de meeste raadsleden akkoord dat hun gemeente baat zou hebben bij meer diversiteit in de raad, al is tevens 41% van de raadsleden wat dit betreft neutraal, of het oneens met de stelling.

12.1 Vertegenwoordigen van inwoners

Bijna alle raadsleden geven aan goed in staat te zijn om de belangen van alle leeftijdsgroepen en achtergronden te vertegenwoordigen. Zij indiceren te weten wat er speelt onder de verschillende bevolkingsgroepen in hun gemeente. Ook geeft de ruime meerderheid van de raadsleden aan dat het raadslid binnen de raad gerespecteerd wordt ongeacht van zijn/haar geslacht, afkomst, opleiding of leeftijd. Vrouwelijke raadsleden, jonge raadsleden, en raadsleden met een migratieachtergrond kunnen allemaal volwaardig meedoen in het lokaal bestuur.

12.2 Meedoen in de raad

Hoewel 'diverse' raadsleden goed mee kunnen doen in de raad vormt de raad geen representatieve afspiegeling van de samenleving. Dit wordt door de meerderheid van de raadsleden bevestigd. De ruime meerderheid van de raadsleden is het er over eens dat een raad die haar gemeentelijke samenleving weerspiegelt de inwoners beter kan vertegenwoordigen dan een raad die dat niet doet.

Vrouwelijke raadsleden geven eensgezind aan dat zij zowel binnen de raad als door inwoners met respect behandeld worden, en dat zij bij het worden van raadslid en het zijn van raadslid van hun status als vrouw geen nadelen hebben ondervonden.

Dit sentiment wordt gedeeld door jongeren. Raadsleden met een migratieachtergrond geven niet aan dat hun migratieachtergrond een negatieve invloed heeft op hoe zij door collega-raadsleden behandeld worden, de meeste geven aan dat zij van hun achtergrond geen nadelen ondervinden. Wel

geeft 30% van de raadsleden met een migratie achtergrond aan 'neutraal' te zijn bij de stelling dat hun achtergrond geen negatieve invloed heeft op hun functioneren, een zorgwekkend groot percentage.

12.3 Iedereen kan meedoen, maar raad is geen spiegel van de samenleving

Idealiter is de raad qua opmaak een afspiegeling van de samenleving die zij vertegenwoordigt. Vrouwen, jongeren, mensen met een migratieachtergrond zijn zelf het best in staat om te besluiten wat hun 'groep' nodig heeft. Zo bekeken is het in theorie wenselijk dat alle segmenten van de bevolking in de raad vertegenwoordigd zijn⁸. Daarnaast wordt het vertrouwen van inwoners in het bestuur over het algemeen versterkt wanneer zij zich beter met de bestuurders kunnen identificeren.⁹ Overeenkomstig met dit heeft 71% van de raadsleden aangegeven het eens of volledig eens te zijn met de stelling dat een raad die haar gemeente qua diversiteit weerspiegelt beter in staat is om deze te vertegenwoordigen.

Vrouwelijke raadsleden, jongere raadsleden, en raadsleden met een migratieachtergrond geven allemaal aan dat zij prima functioneren in de raad en dat zij door hun collega's met respect behandeld worden. Er is dus in essentie geen probleem omtrent de positie van deze raadsleden binnen de raad. Echter zijn deze groepen in de raad wel ondervertegenwoordigd. Met name jongere inwoners zijn amper vertegenwoordigd in de raad. Slechts 20% van de raadsleden is jonger dan 41 terwijl ruim 61% van hun collega's ouder is dan 50. In de laatste decennia is het aandeel vrouwelijke raadsleden in grote steden toegenomen tot iets meer dan 37%, onder de raadsleden die deze enquête ingevuld hebben was dit zelfs 46%. Daarnaast heet in 100.000+ gemeenten de overgrote meerderheid van de raadsleden een WO of HBO afgerond. Hoewel een redelijk aandeel van de respondenten een migratieachtergrond heeft (21%), is dit aanzienlijk minder dan het daadwerkelijke percentage inwoners met een migratieachtergrond in grote steden (36%).

Wel waren er onder de respondenten bijna evenveel vrouwelijke als mannelijke raadsleden. Hoewel de raad geen exacte afspiegeling vormt van de gemeentelijke samenleving, geven raadsleden wel aan voordeel te zien in een raad die haar bevolking qua samenstelling meer vertegenwoordigt. Men staat open voor een diverse raad en huidige raadsleden die tot een 'minderheid' behoren, zoals jongeren, vrouwen en raadsleden met een migratieachtergrond worden allen door hun collega's gerespecteerd. Raadsleden kunnen ongeacht hun achtergrond goed meedoen in het bestuur.

---

⁸ Akachar, Soumia. "Diversiteit in de Raad: Bekend maar soms onbemind". 50-55.

⁹ Ibid.

13. Aanbevelingen

Bijna alle raadsleden geven aan dat een raad die haar inwoners qua diversiteit representeert het beste in staat is om de gemeente te vertegenwoordigen. Het blijkt dat de meeste gemeenteraden geen afspiegeling vormen van hun samenleving. Kort door de bocht genomen kan de raad haar positie en effectiviteit dus verbeteren door aandacht te besteden aan haar samenstelling. Wie er uiteindelijk tot raadslid verheven wordt blijft de keuze van de inwoners.

13.1 Houdt als raad contact met ondervertegenwoordigde groepen

Hoewel de ruime meerderheid van de raadsleden vindt dat een raad die haar gemeente qua diversiteit representeert deze het best kan vertegenwoordigen, vinden bijna alle raadsleden tegelijkertijd dat zij zelf prima in staat zijn om te spreken voor mensen met een andere achtergrond, leeftijd, etc. Deze wat paradoxale combinatie kan voortkomen uit het gevoel van raadsleden dat zij diverse groepen goed genoeg begrijpen, maar dat het alsnog beter zou zijn als leden van deze groepen zichzelf zouden vertegenwoordigen.

Om te voorkomen dat de raad blinde hoeken creëert als resultaat van de aanname dat zij anderen goed genoeg begrijpen om hen te vertegenwoordigen, is het sterk aan te raden dat waar dit niet al het geval is, raadsleden het gesprek aangaan met inwoners die niet direct in de raad vertegenwoordigd worden. Spreek niet alleen met jongeren of mensen met een migratieachtergrond, maar ook met bijvoorbeeld praktisch opgeleiden om te voorkomen dat de beeldvorming van de raad wordt gedomineerd door het perspectief van de overheersend HBO en WO afgestudeerden in de raad.

13.2 Aankaarten raadslidmaatschap bij jongeren

Degenen die vooral ondervertegenwoordigd is in de gemeenteraad zijn de jonge inwoners. Meer jongere inwoners zouden warm gemaakt moeten worden voor het raadswerk. De rede dat er weinig jonge raadsleden zijn is niet geheel duidelijk, maar de eerste stap voor het vergroten van de deelname van jongere inwoners in de raad is door hen meer van het raadswerk bewust te maken. Door het raadslidmaatschap via bijvoorbeeld gastsprekers aan te kaarten op (hoge)scholen en universiteiten zouden jongeren al vroeg de kans krijgen om na te denken over het vertegenwoordigen en besturen van de gemeente. Ook als de interesse onder studerende laag zou zijn omdat zij bijvoorbeeld slechts voor de duur van hun opleiding in de gemeente verblijven, zou een dergelijke eerste aanraking met de gemeenteraad latere vervolgstappen richting de raad vergemakkelijken.

13.3 Meelopen met een raadslid

Op alle vlakken en voor alle groepen is het van belang dat informatie over raadslidmaatschap makkelijk beschikbaar is. De keuze om raadslid te worden is moeilijk te maken als je niet weet wat te verwachten.

Daarom is het sterk aan te bevelen om potentiële kandidaat-raadsleden de mogelijkheid te bieden om contact op te nemen met (oud-) raadsleden, of mee te lopen met raadsleden.

13.4 Diversiteit niet ten koste van kwaliteit

Uit de open vragen van dit onderzoek, alsmede een eerder onderzoek over diversiteit in de raad door Dr. Soumia Akachar blijkt dat diversiteit en kwaliteit in de ogen van een significant aantal raadsleden op gespannen voet leven.¹⁰ Raadsleden zijn bang dat een te sterke nadruk op het belang van diversiteit zal resulteren in een afname van de kwaliteit van raadsleden, of dat het nut van diversiteit in de raad onvoldoende bewezen is om het sterk aan te prijzen.¹¹

---

¹⁰ Akachar, Soumia. "Diversiteit in de Raad: Bekend maar soms onbemind". 52.

¹¹ Ibid.

14. Appendices

Deze appendices bevatten alle gegevens van de enquête, inclusief antwoorden op open vragen en berekeningen waar in het rapport naar verwezen wordt. Zie appendix II en appendix III voor alle vragen en antwoorden van de enquête, waaronder veel extra informatie die verder niet in het rapport verwerkt is.

Appendix I: Grote gemeenten, percentage vrouwelijke raadsleden

27 december 2018 heeft de Nederlandse Vereniging voor Raadsleden een rapport gepubliceerd over vrouwen in het lokaal bestuur. Uit de resultaten van de gemeenteraadsverkiezingen van 21 maart 2018 en de herindelingsverkiezingen van 21 november 2018 is naar voren gekomen dat 2730 van de toen 8619 raadsleden vrouwen waren.¹² Ofwel, 31,67% van de raadsleden was een vrouw.

- Sinds het rapport eind 2018 is uitgebracht zijn er nog geen nieuwe landelijke gemeenteraadsverkiezingen geweest, omdat zo goed als alle raadsleden die Maart 2018 verkozen zijn nog steeds hun ambt hebben is de data nog representatief voor de verhoudingen in de raad anno december 2020.
  - o Notitie: herindelingsverkiezingen november 2020 niet relevant voor grootste gemeenten.
- Het eerdere rapport biedt geen apart overzicht van het percentage vrouwelijke raadsleden in 100.000+ gemeenten, dit is echter gemakkelijk te berekenen met de gegevens die wel in het rapport aanwezig zijn. Wel beschikbaar is namelijk een overzicht met het aantal en het percentage vrouwelijke raadsleden per gemeente. Met wat optelwerk en een eenvoudige berekening blijkt hieruit dat het percentage vrouwelijke raadsleden in 100.000+ gemeenten als volgt is: $471^{13}/1257^{14} * 100 = 37,470\%$

Appendix II: uitslag meerkeuzevragen enquête

Geslacht

- ✓ Man 52
- ✓ Vrouw 45
- ✓ Anders 1

Leeftijdscategorie

---

¹² Nederlandse Vereniging voor Raadsleden. "Vrouwen in het lokaal bestuur". 27 December 2018.

¹³ Optelsom vrouwelijke raadsleden in 100.000+ gemeente, zie document: Nederlandse Vereniging voor Raadsleden. "Vrouwen in het lokaal bestuur". 27 December 2018.

¹⁴ Totaal hoeveelheid raadsleden in 100.000+ gemeenten

- ✓ 18-25 3
- ✓ 26-30 5
- ✓ 31-40 12
- ✓ 41-50 18
- ✓ 51-60 24
- ✓ 61-70 31
- ✓ 70+ 5

Hoogste opleidingsniveau

- ✓ Voortgezet Onderwijs 4
- ✓ MBO 8
- ✓ HBO 45
- ✓ WO 40
- ✓ Niet van toepassing 1

Ik beschouw mezelf als

- ✓ Hetero9eel 84
- ✓ Homoseksueel 8
- ✓ Biseksueel 4
- ✓ Weet ik niet zeker 1
- ✓ Anders 1

Zie je jezelf als transgender?

- ✓ Nee 98
- ✓ Ja 0

Ik ben als raadslid vertegenwoordiger van (meerdere antwoorden mogelijk)

- ✓ Alle inwoners 89
- ✓ Mijn kiezers 26
- ✓ De leden en achterban van mijn partij 29
- ✓ Mijn dorp of stadsdeel 16
- ✓ Anders 3

Als raadslid beoordeel ik voorstellen vanuit

- ✓ Het algemeen belang van de inwoners 91

- ✓ Het specifieke belang van mijn kiezers 11
- ✓ Het specifieke belang van mijn achterban 21
- ✓ Anders 1

Als raadslid weet ik wat er speelt onder de verschillende bevolkingsgroepen in mijn gemeente en begrijp hun zorgen en wensen

- ✓ Helemaal eens 20
- ✓ Eens 60
- ✓ Neutraal 16
- ✓ Oneens 2

Als raadslid heb ik het gevoel dat het belangrijk is om onderwerpen aan te kaarten die spelen onder mijn achterban

- ✓ Helemaal eens 35
- ✓ Eens 49
- ✓ Neutraal 11
- ✓ Oneens 2
- ✓ Helemaal oneens 1

Als raadslid ben ik goed in staat om de belangen van inwoners met een andere achtergrond dan mezelf te vertegenwoordigen

- ✓ Helemaal eens 27
- ✓ Eens 56
- ✓ Neutraal 14
- ✓ Oneens 1

Als raadslid ben ik goed in staat om de belangen van alle leeftijdsgroepen te vertegenwoordigen

- ✓ Helemaal eens 28
- ✓ Eens 50
- ✓ Neutraal 17
- ✓ Oneens 3

Ik ben tevreden met de ondersteuning die ik als raadslid ontvang van o.a. de rekenkamer, griffier en de burgemeester

- ✓ Helemaal eens 27

- ✓ Eens 49
- ✓ Neutraal 12
- ✓ Oneens 10

In onze raad worden raadsleden gerespecteerd, ongeacht hun geslacht, afkomst, opleiding, of leeftijd

- ✓ Helemaal eens 43
- ✓ Eens 36
- ✓ Neutraal 8
- ✓ Oneens 11

Vrouwelijke raadsleden kunnen volwaardig meedoen, meepraten en meebeslissen

- ✓ Helemaal eens 69
- ✓ Eens 19
- ✓ Neutraal 7
- ✓ Oneens 2
- ✓ Helemaal oneens 1

Raadsleden met een migratieachtergrond kunnen volwaardig meedoen, meepraten en meebeslissen

- ✓ Helemaal eens 61
- ✓ Eens 23
- ✓ Neutraal 10
- ✓ Oneens 3
- ✓ Helemaal oneens 1

Jonge raadsleden kunnen volwaardig meedoen, meepraten en meebeslissen

- ✓ Helemaal eens 62
- ✓ Eens 25
- ✓ Neutraal 10
- ✓ Oneens 1

Als mannelijk raadslid ben ik goed in staat om vrouwelijke inwoners te vertegenwoordigen

- ✓ Helemaal eens 21
- ✓ Eens 21

- ✓ Neutraal 10

Onze raad vormt een representatieve afspiegeling van de gemeentelijke samenleving

- ✓ Helemaal eens 9
- ✓ Eens 20
- ✓ Neutraal 20
- ✓ Oneens 39
- ✓ Helemaal oneens 10

Een raad die qua diversiteit haar gemeentelijke samenleving weerspiegelt is beter in staat om deze te vertegenwoordigen

- ✓ Helemaal eens 30
- ✓ Eens 37
- ✓ Neutraal 19
- ✓ Oneens 8
- ✓ Helemaal oneens 4

Onze gemeente zou baat hebben bij meer diversiteit in de raad

- ✓ Helemaal eens 26
- ✓ Eens 30
- ✓ Neutraal 16
- ✓ Oneens 18
- ✓ Helemaal oneens 8

Ik word binnen de raad gezien als mede-raadslid en als zodoende respectvol bejegend, dat ik een vrouw ben is niet van invloed op hoe ik door collega-raadsleden behandeld word

- ✓ Helemaal eens 23
- ✓ Eens 13
- ✓ Neutraal 9
- ✓ Oneens 1

Als vrouwelijk raadslid zie ik het als mijn taak om op te komen voor vrouwen in de gemeentelijke samenleving

- ✓ Helemaal eens 12
- ✓ Eens 18

- ✓ Neutraal 9
- ✓ Oneens 6
- ✓ Helemaal oneens 1

Als vrouwelijk raadslid ben ik goed in staat om mannelijke inwoners te vertegenwoordigen

- ✓ Helemaal eens 19
- ✓ Eens 24
- ✓ Neutraal 2

Als vrouwelijk raadslid wordt er van mij verwacht dat ik voornamelijk vrouwen vertegenwoordig

- ✓ Eens 1
- ✓ Neutraal 4
- ✓ Oneens 26
- ✓ Helemaal oneens 15

Ik word door inwoners teveel beoordeeld op mijn status als vrouw

- ✓ Eens 1
- ✓ Neutraal 14
- ✓ Oneens 18
- ✓ Helemaal oneens 12

Voor mij als vrouw was het moeilijker om raadslid te worden dan wanneer ik een man was geweest

- ✓ Helemaal eens 1
- ✓ Eens 3
- ✓ Neutraal 6
- ✓ Oneens 22
- ✓ Helemaal oneens 14

Raadsleden die gemiddeld een stuk ouder zijn dan ik respecteren mij als raadslid, dat ik jonger ben is niet van negatieve invloed op mijn positie en functioneren

- ✓ Helemaal eens 3
- ✓ Eens 4
- ✓ Neutraal 1

Als (relatief) jong raadslid zie ik het als mijn taak om op te komen voor de belangen van jonge inwoners

- ✓ Helemaal eens 1
- ✓ Eens 4
- ✓ Neutraal 2
- ✓ Helemaal oneens 1

Als (relatief) jong raadslid verwachten andere raadsleden van mij dat ik mijn leeftijdsgenoten vertegenwoordig

- ✓ Eens 4
- ✓ Neutraal 2
- ✓ Oneens 1
- ✓ Helemaal oneens 1

Ik word door inwoners teveel beoordeeld op mijn leeftijd

- ✓ Helemaal eens 1
- ✓ Neutraal 2
- ✓ Oneens 4

Als relatief jonge inwoner was het moeilijker om raadslid te worden dan wanneer ik ouder was geweest

- ✓ Eens 1
- ✓ Oneens 4
- ✓ Helemaal oneens 3

Dat ik een migratieachtergrond heb heeft geen negatieve invloed op hoe ik door collega-raadsleden behandeld word, ik word gezien als mede-raadslid en zodoende respectvol bejegend

- ✓ Helemaal eens 9
- ✓ Eens 7
- ✓ Neutraal 8
- ✓ Oneens 2
- ✓ Helemaal oneens 2

Als raadslid met een migratieachtergrond, wordt er vaak van mij verwacht dat ik me inzet voor inwoners met een vergelijkbare achtergrond

- ✓ Helemaal eens 1
- ✓ Eens 5
- ✓ Neutraal 7
- ✓ Oneens 10
- ✓ Helemaal oneens 3

Als raadslid met een migratieachtergrond wordt er vaak van mij verwacht dat ik me inzet voor inwoners met een migratieachtergrond, ook al is die anders dan mijn eigen achtergrond

- ✓ Helemaal eens 1
- ✓ Eens 4
- ✓ Neutraal 9
- ✓ Oneens 8
- ✓ Helemaal oneens 4

Als raadslid met een migratieachtergrond heb ik er zelf voor gekozen om me hard te maken voor de belangen van mensen met een vergelijkbare achtergrond

- ✓ Helemaal eens 2
- ✓ Eens 5
- ✓ Neutraal 5
- ✓ Oneens 10
- ✓ Helemaal oneens 4

Als raadslid met een migratieachtergrond ben ik goed in staat om inwoners zonder een dergelijke achtergrond te vertegenwoordigen

- ✓ Helemaal eens 14
- ✓ Eens 9
- ✓ Neutraal 2

Ik word door inwoners teveel beoordeeld op mijn achtergrond

- ✓ Eens 2
- ✓ Neutraal 9
- ✓ Oneens 10
- ✓ Helemaal oneens 5

Voor mij als inwoner met een migratieachtergrond was het moeilijker om raadslid te worden dan wanneer mijn achtergrond volledig Nederlands was geweest

- ✓ Helemaal eens 3
- ✓ Eens 1
- ✓ Neutraal 5
- ✓ Oneens 11
- ✓ Helemaal oneens 6

Welke rol hebt u binnen de raad? (Foutje? was dit meerdere antwoorden mogelijk? Vgm kan je namelijk prima fractievoorzitter én lid van de oppositie/coalitie...)

- ✓ Fractievoorzitter 28
- ✓ Lid van coalitiefractie 52
- ✓ Lid van oppositiefractie 17
- ✓ Anders 1

Appendix III: Enquête, open vragen

[optioneel] Wat zijn uw tips voor vrouwen die overwegen om raadslid te worden?

1. Ga niet de campagne in omdat je een 'vrouw' bent. Ga uit van uw kwaliteiten!
2. Gewoon doen. Te leuk om thuis te blijven.
3. Aanmelden! En de besturen, fracties moeten vrouwen vragen! Vrouwen denken vaak dat ze iets niet kunnen omdat ze denken dat ze alle gevraagde competenties moeten hebben. Mannen denken al dat ze iets kunnen als ze de helft van de competenties hebben. Vrouwen moeten dus gewoon hun vinger op steken.
4. Laat je niet weerhouden! Zoek een persoon uit aan wie je steun vooraf en tijdens raadslidmaatschap advies kan vragen indien nodig. Kijk altijd vrolijk en vriendelijk naar een andere vrouw die aan het woord is, bemoedig elkaar.
5. Ongeacht man of vrouw moeten we voor iedereen opkomen in de Raad. De vragen zijn wat dat betreft niet goed geformuleerd.
6. Doen! Met meer vrouwen in de raad kunnen we sommige patronen beter doorbreken
7. Sluit je aan bij een politieke partij als vrijwilliger. Volg social media kanalen die informatie geven over dit onderwerp, zoals: meervrouwenindepolitiek.nl
8. zoek andere vrouwen op als medestanders
9. Zoek een coach, bespreek je plannen met iemand
10. Niet zeiken! Gewoon doen!

11. Bij zichzelf te blijven, goed voorbereid te zijn op het werk en indien nodig een cursus debatteren volgen. Dit geldt overigens evenzo voor mannen die overwegen de raad in te gaan.
12. Ga praten met raadsleden en doe een cursus lokaal politiek actief
13. Ben je geïnteresseerd? Bel eens met een vrouwelijk raadslid.
14. De krant lezen
15. Durven en in het diepe springen. Zichzelf niet onderschatten
16. jezelf laten gelden zowel in de samenleving als in de politieke arena
17. Probeer het en blijf dicht bij jezelf. Je mag het op jouw manier doen en je/ hoeft je dus niet aan te passen aan de debatstijl van mannelijke collega's.
18. Gewoon er voor gaan! Er zit in mijn beleving geen verschil tussen man en vrouw op politiek en zakelijk.
19. gewoon doen en alle beren op de weg en onzekerheden achter je laten en zoek een partij waarbij je je thuis voelt en veilig
20. Loop mee met een politieke partij en/of raadslid
21. Wees actief in de samenleving, verdiep je in de dingen die in jouw gemeente spelen, praat met mensen.
22. gewoon doen! juist een eerlijke verdeling van man/vrouw zorgt voor een goede afweging van besluiten. Vrouwen hebben toch een andere blik op de samenleving
23. Denk niet dat je het niet kan - een valkuil die ik vaak hoor bij vrouwen. Mocht je je onzeker voelen: politieke partijen hebben vaak trainings- en meeloopprogramma's, de griffie organiseert vaak een inwerktraject en je hebt een opleidingsbudget. Ook heeft een buddy veel meerwaarde. Kijk bijvoorbeeld naar het Stem op een Vrouw netwerk of wat er binnen je eigen partij georganiseerd wordt. Tot slot zijn er verschillende manieren om politiek actief te worden. Voor de schermen (wethouder, raadslid, commissielid) maar ook achter de schermen (werkgroep, campagne, bestuur, denktank). Ga in gesprek met bijv. iemand van het lokale bestuur van je partij om te ontdekken wat bij je past.
24. Gewoon doen, ik heb dit nooit als belemmering gezien.
25. Word lid van een partij, zet je in voor die partij, meld je aan voor de kandidatenlijst. Kortom: gewoon doen!
26. Durf de uitdagingen aan te gaan met de risico's die erbij horen
27. Niet bang zijn
28. Gewoon doen, evt na het volgen van cursus mbt strategisch denken en debatteren. En het nieuws en ontwikkelingen van je gemeente, provincie, land goed volgen

29. Gewoon doen! Kies wel een partij die positief staat tegen over vrouwen in de politiek om het jezelf makkelijk te maken.
30. De krant lezen!
31. bij een grotere partij meer balans in werk/zorg-taken en politiek en meer kans om bezig te houden met thema waar je mee aan de slag wilt
32. Word eerst lid van een partij en verdiep je goed in gemeentepolitiek.
33. Gewoon doen en jezelf zijn
34. maak er echt tijd voor!
35. Hou vol en vindt een buddy
36. vooral ervoor gaan
37. Jezelf zijn
38. Gewoon doen

Wat zijn naar uw mening de voordelen van diversiteit in de raad?

1. Ik zie er niet perse voordelen in. Het zou moeten gaan om de kwaliteit van iemand, ik zou het niet fijn vinden gekozen te worden omdat ik 'iets' ben, zoals een vrouw, jong of iemand met gekleurde huid. Het is goed om te kijken naar diversiteit maar het moet GEEN streven worden.
2. Met meer diversiteit in de raad hebben we een goede samenstelling van mensen die vurige pleidooien houden. Vuriger dan anderen omdat ze weten wat de mensen door maken aangezien de situatie voor de raadsleden herkenbaar is.
3. Verschillende invalshoeken zijn belangrijk.
4. Weerspiegeling van de samenleving
5. Geen voordelen
6. Afspiegeling inwoners van de stad
7. Meer mensen voelen zich dan betrokken bij de lokale politiek, want ze zien echt dat het ook over hen gaat en dat 'zij' ook mee kunnen doen.
8. Betere kwaliteit besluitvorming en debat. Representativiteit heeft positieve effecten op de hele samenleving.
9. Daarmee neemt de legitimiteit van de raad toe, immers de samenleving is ook heel divers.
10. Ieder raadslid zou onbevooroordeeld moeten zijn. Maar diversiteit zorgt ervoor dat iedereen vertegenwoordigd is.
11. betere belangenbehartiging van de diverse problematieken in de lokale samenleving
12. Beter afgewogen besluitvorming

13. Iedereen is divers
14. Meer bewustwording belang rekening houden met elkaar
15. Weten wat zich werkelijkheid afspeelt in een bepaalde bevolkingsgroep.
16. Meer representativiteit, betere besluitvorming, goede voorbeeld voor samenleving
17. Door diversiteit in achtergronden worden in discussies verschillende kanten belicht.
18. Volgend mij is ieder gelijk
19. Is veel aandacht voor.
20. Dat inwoners zich vertegenwoordigd weten. Gevaar van cliëntelisme ligt echter op de loer!
21. Om met verschillende brillen naar onderwerpen te kijken. Om meerdere uitgangspunten (de meeste mensen spreken toch wel uit eigen referentie kader eerst) van verschillende kanten te kunnen bekijken en te bespreken.
22. Meerdere en bredere invalshoeken, gedachte, meningen. Kans op breder te kunnen oriënteren.
23. Een diversiteit aan opvattingen, vanuit verschillende achtergronden, draagt bij aan een betere discussie
24. Bredere betrokkenheid van inwoners
25. Meer inside informatie
26. betere vertegenwoordiging
27. Inwoners vielen zich vertegenwoordigd. Mensen met verschillende achtergronden houden elkaar scherp en verlagen kans op groepsgedrag.
28. Her is goed om alle meningen en gevoelens te kennen
29. Om problematiek en vraagstukken vanuit meerdere perspectieven te kunnen belichten. En zijn eigen ervaringen binnen een bepaalde community van groot belang.
30. Afspiegeling
31. afspiegeling samenleving
32. optimaal verplaatsingsvermogen
33. Representatie, perspectief en ervaring, betere besluitvorming
34. Verschillende invalshoeken en gedachtengangen op bepaalde onderwerpen.
35. Afspiegeling maatschappij
36. "- Meer politieke creativiteit
  - Je wordt beter geïnformeerd
  - Ook deze groepen worden dan gehoord, je bent toch automatisch een stem
  - Zichtbaar zijn"
37. een meer gevarieerd debat

38. Bij moties en amendementen wordt er dan vanuit een andere visie gedacht.
39. Dezelfde als in elke organisatie, namelijk betere samenwerking door meer gezichtspunten en meer mogelijke oplossingen. En daarnaast meer herkenbaarheid voor alle kiezers, meer draagvlak, meer betrokkenheid.
40. gezien vanuit divers belang en invalshoek...
41. Inbreng vanuit de betreffende groep
42. afspiegeling van de samenleving en bredere blik op de samenleving
43. Eén van de drie taken van een raadslid is de volksvertegenwoordigende rol. Om dat goed te kunnen doen, is een goede afspiegeling van de bevolking belangrijk. Natuurlijk kun je als man ook voor vrouwen opkomen, of als hetero voor mensen uit de LBHTIQ+ community. Maar onbewust heb je blinde vlekken, je ziet andere dingen, je beleeft andere dingen, je hebt andere netwerken in de stad.
44. Je stemt op wie je kent. Door meer diversiteit in de raad aan te brengen, weten verschillende bevolkingsgroepen de weg naar de gemeenteraad en politiek beter te vinden.
45. Jij kun beter begrijpen hoe moeilijk kan zijn voor mensen met een migratie achtergrond om deel te nemen aan de samenleving
46. De samenleving is divers en dus moet de vertegenwoordiging daarvan divers zijn
47. Cultuursensitiviteit wordt dan toegevoegd
48. Begrip hoe het voelt om net harder te moeten werken, langer te moeten wachten op reactie, tegengewerkt en/of niet gezien worden. Je (her)kent deze gevoelens en wil daar waar mogelijk stappen zetten om verandering te realiseren, op juiste manier.
49. dat echt de stad vertegenwoordigd
50. Dat de belangen van al onze inwoners worden meegenomen.
51. Betere afspiegeling vd bevolking en betere herkenbaarheid
52. Modieus
53. Het andere geluid wordt ook binnen te de raad hoorbaar
54. Het is goed dat verschillende achtergronden en stromingen vertegenwoordigd zijn, maar het is niet per se noodzakelijk voor goede vertegenwoordiging of besluitvorming.
55. "betere afspiegeling van gemeente
56. verschillende zienswijzen/invalshoeken
57. breder spectrum van oplossingsstrategieën
58. meer tolerantie en goede voorbeeld voor tolerantie onder inwoners
59. inclusiviteit meer verweven in beleid"
60. Geen

61. Je wordt breed geïnformeerd
62. Weerspiegeling van het maatschappelijk veld.
63. zou het werkelijk niet weten
64. afspiegeling van de samenleving
65. Kwaliteit besluiten verhoogt
66. Een brede vertegenwoordiging van de inwoners van Amersfoort, een balans en verrijking in de opvattingen en werkwijze, een menselijker raad
67. Veel verschillende perspectieven maakt dat er betere afwegingen kunnen worden gemaakt.
68. Betere vertegenwoordiging, Almere heeft 160 verschillende nationaliteiten.
69. Breder perspectief
70. Beter inhoudelijke debatten om iedereen recht te doen in besluiten
71. Verbinding, bredere insteek, bredere vertegenwoordiging , voorbeeldfunctie, en heel veel meer
72. Geeft sjeu aan de discussie en zo ontstaat meer en meer de werkelijkheid dat alle inwoners zich vertegenwoordigd KUNNEN voelen.

Wat heeft u als raadslid bereikt waar u trots op bent?

1. Verbod op lachgas. Meer openbare toiletten. Behoudt van een speeltuin. Omscholing voor ZZP'er en zelfstandigen.
2. Ben al 20 jaar raadslid, er zijn allerlei dingen die ik voor elkaar heb gekregen.
3. Het thema Inclusiviteit tot A-dossier van deze raadsperiode gemaakt.
4. Dat ik overleef in de kolerieke gemeentelijke politiek
5. Een aantal maatregelen die de natuur beschermen, dus voor dit onderwerp diversiteit is dat minder relevant. Natuur maakt geen onderscheid...
6. Meerdere vergroeningsprojecten, stimuleren van energiecooperaties, aanjagen van verduurzaming, tegengaan van roken in de openbare ruimte en het in gang zetten van een discussie over vuurwerk.
7. Toenemende inwoners participatie. Toegenomen transparantie en kwaliteit van de begroting en rekening.
8. Extra sociale woningbouw. Geen biomassacentrale.
9. meegewerkt aan goede maatregelen en besluiten, al dan niet zelf ingediend
10. Meer aandacht voor bomen en biodiversiteit, geluidshinder Schiphol en klimaatadaptatie, meer bijstand op maat.
11. "Herontwikkeling centrumplan

12. Diverse moties / raadsvragen geïnitieerd die tot veranderingen hebben geleid"
13. "Laten zien dat een migrant ook een volksvertegenwoordiger kan worden.
14. Inspiratie voor andere migranten kinderen."
15. Dat aanmeldbeleid voor basisscholen verbeterd wordt
16. Trots is precies iets wat polariseert. Ik ben niet trots op mijzelf. Ik ben blij als we in gezamenlijkheid en met respect voor elkaar een goede afweging kunnen maken.
17. Luisteren en doen waar ik voor gekozen ben
18. Ja, aantal zaken. Ook rondom tegengaan homogenezing, Gaybrapad, maar ook neutrale zaken voor de Arnhemmers.
19. Coalitiedeelname
20. Bepaalde onderwerpen op de agenda gezet als: onderwerpen die met het milieu en veiligheid te maken hebben. Diversiteit bespreekbaar gemaakt. Aanzet gemaakt tot de veranderende rol van de overheid: meer de inwoners er daadwerkelijk bij betrekken.
21. Nieuw cultuurbeleid
22. Grotere aandacht voor groen en duurzaam
23. Verschillende agenderingen en aangenomen moties zoals 'Aan de slag met het diversiteitsbeleid'
24. initiatief tot rookvrije generatie, maar ook een goed dekkend AED netwerk, dat de lokale onderzoeksjournalistiek wordt versterkt en serieus naar wordt gekeken en dat er meer ondersteuning in geld en mankracht gaat naar verenigingen vanuit de gemeente om zo de gemeenschapszin te versterken
25. Bestuurlijke dwalingen voorkomen en meegewerkt aan een meer sociale stad, o.a. door meer socialehuur locaties te realiseren.
26. Veel op mobiliteit en RO
27. Een specifiek probleem omtrent vuilnis goed kunnen aanpakken, waar veel bewoners profijt van hebben.
28. Ik heb sinds paar jaar mijn eigen partij
29. meer aandacht voor participatie
30. aanpassingen woningbouwprocessen.
31. De komst van een plek voor freerunning/parkour bij een nieuwe sporthal en het lanceren van een eigen initiatiefvoorstel voor verbeterde acceptatie en emancipatie van transgenderpersonen
32. Stappen die we samen met andere fracties hebben gezet wat betreft sociaal domein en get aan de kaak stellen van het huidige beleid.

33. Openstelling het steen
  - a. Teveel om op te noemen ;)
34. Shelter City en extra cultuur gelden
35. Het andere geluid laten horen. Feministisch links
36. Weet ik nog niet.
37. Voor, door en met elkaar aan het werk te gaan voor de samenleving
38. instelling van de kinderburgemeester en kinderraad, duurzaamheidsagenda, steenbreek, meer inzetten op circulariteit en als coalitiepartner een gezonde financiële positie en een goede transitie van werk, zorg en jeugdzorg
39. Ik heb nieuwe onderwerpen op de agenda gezet die voorheen niet op de politieke agenda stonden (digitalisering, studentenhuisvesting). Ook heb ik een groep jongeren gemobiliseerd die de raad nu advies geven over onderwerpen in de gemeente die zij belangrijk vinden.
40. De door mij ingediende moties zijn allemaal aangenomen. Daarnaast ben ik heel actief geweest bij het van de grond krijgen van de jongerenraad.
41. Ik heb het concept normalisering in de raad geclaimd, ik streef ernaar om dit doel te blijven agenderen en durf kritisch te zijn op het beleid. Als coalitie partij is dit niet altijd makkelijk
42. Meer duurzaamheid
43. Stevige, betrouwbare en kundige fractie neergezet
44. Toegankelijkheid meer aandacht geven bij voorstellen
45. discriminatie onder de aandacht gebracht en veroordeeld
46. Meer duurzaamheid op milieugebied, meer aandacht voor milieuzaken.
47. Ik ben initiatiefnemer van het Zoetermeerse Duurzaamheidspact, waar 9 partijen onder staan.
48. Eigen partij opgericht
49. In lastige tijden toch extra middelen voor cultuur weten vast te stellen
50. "betere toegankelijkheid inwonersplein voor dak- en thuislozen
51. communicatie naar inwoners vereenvoudigd (en met meerdere tools, bv QR code en animatie)
52. in diverse werkgroepen als mediator tussen links en rechts"
53. Geen
54. Meer aandacht voor mensen met een beperking.
55. "Verzelfstandiging van het openbaar onderwijs.
56. Aandacht voor de asielzoekersschool
57. Veel aandacht voor sport"

58. Het bewaken van de lokale culturele waarden.
59. samen met anderen heb ik de burger een stem weten te geven
60. 24 uurs maatschappelijke opvang
61. "Vrouwen en politiek op de raadsagenda gezet
62. Latente vooroordelen bewust gemaakt
63. Kwaliteit voor en van onderwijs mede verhoogd
64. Zorgwinsten aangepakt etc"
65. "Maatschappelijke betrokkenheid en saamhorigheid
66. Een open en transparant sfeer
67. Participatie van bewoners bevorderen"
68. Voorkomen van zware bezuinigingen in het sociaal domein.
69. Er komt aan de voorkant van ons stadhuis een uiting van Art. van de Grondwet.
70. Het afschaffen van zwarte piet op de agenda gezet
71. Inclusie staat op de kaart in de gemeente
72. Verduurzamen stad en agenderen van belangrijke thema's rond
73. "- fatsoenlijk besturen!
  - a. geen overbodige buhne praat en moties en amendementen opvoeren
  - b. over alle onderwerpen mee kunnen praten"

Wat maakt raadslidmaatschap voor u aantrekkelijk?

1. Het kunnen vertegenwoordigen van de belangen van de burgers en via mijn ideologie (en de belangen van de burgers) proberen mijn gemeente te verbeteren.
2. contact met de inwoners. Helaas te weinig tijd om dit goed te kunnen doen naast een fulltime baan.
3. Ieder dag weer nieuwe uitdagingen.
4. Verantwoordelijkheid nemen
5. Interessant om je met vele verschillende onderwerpen bezig te kunnen houden.
6. Betrokkenheid in gemeente en haar inwoners
7. De mogelijkheid hebben om mee de agenda te bepalen en mee te beslissen over mijn leefomgeving .
8. Het is een arena waarbinnen ik voor mijn idealen kan opkomen en positieve verandering kan realiseren.
9. Dat ik door mijn functioneren een bijdrage kan leveren om de samenleving waar nodig sterker te maken met het democratische bestuur daarin als legitiem belangrijke en

samenbindende kracht, waarbij dat bestuur geloofwaardig, oprecht en waardevol bezig is voor die samenleving.

10. Niets, ik vertegenwoordig een grote groep mensen in de samenleving en zie het als mijn plicht om dit te doen.
11. , tej bate van de zeggenschap van de lokale burgers
12. Eigen omgeving leefbaarder maken
13. "Toegevoegde waarde kunnen inbrengen
14. Teamwork fractie"
15. Opkomen voor de zwakkeren in de samenleving, zelf kom ik uit een heel arm gezin.
16. Veel leren over verschillende onderwerpen, weten wat er in de stad speelt, bijdragen aan mooiere stad
17. De veelheid aan onderwerpen en de discussie met elkaar vanuit de diverse invalshoeken.
18. Nuttig bezig zijn voor de stad waarin veel kwetsbare inwoners wonen.
19. De verantwoordelijkheid als gekozen volksvertegenwoordiger
20. Het mee kunnen en mogen denken over alle processen die in een stad spelen en op kunnen komen voor diegene die het het hardst nodig hebben.
21. De inhoudelijke discussie en iets kunnen bijdrage aan en voor de stad
22. Brede bemoeienis met uitdagingen in de stad
23. Het is allround en je leert veel
24. wat voor de mensen te betekenen en de stad mooier te maken
25. Ik heb geprofiteerd van de mogelijkheid om "sociaal te stijgen" als kind van laag opgeleide ouders. Ik kan nu anderen helpen hun kansen te grijpen en te zorgen dat de minder succesvolle inwoners wel een reële basis voor een goed leven hebben (schulden voorkomen, huisvesting ed.) iets teruggeven nu het mij goed gaat.
26. Het rechtstreeks kunnen aankaarten en meepraten over wat er in de gemeente gebeurt
27. De directe betrokkenheid in je eigen leefomgeving. En de contacten die je opdoet, maakt het zeer sociaal werk.
28. Controleren bestuur
29. de stad en wereld veranderen steeds en daar probeer je politiek en qua beleid de beste weg in te vinden. een boeiend proces
30. mensen ontmoeten, ook daadwerkelijk invloed hebben op de besluitvorming, de diversiteit van het werk en het verkrijgen van veel informatie
31. De creativiteit die je kwijt kan, de mogelijkheid om dingen te veranderen en de mensen en plekken die je kan leren kennen.

32. Samen bouwen aan een gezonde stad op fysiek, financieel en sociaal maatschappelijk vlak.
33. Mee praten en denken over mijn stad
34. "Helpen bouwen aan een mooie stad
35. Je bent op de hoogte van wat er allemaal wordt besloten in je stad, en kan ook anderen informeren
36. En natuurlijk inspraak hebben in de besluitvorming"
37. verantwoordelijkheid nemen voor de inrichting van de stad waar je woont. zowel materieel als immaterieel
38. Directe invloed op verandering
39. Ik vind het belangrijk om bij te dragen aan het oplossen van problemen en het bouwen van een gezonde, duurzame maatschappij.
40. meepraten en besluiten over je eigen woon, werk en leefomgeving
41. Proberen het goede te zoeken voor de gemeente
42. ik voel me een verbinder, ik vertegenwoordig de stem van vele kiezers en ik mag meedenken en besluiten over de toekomst van onze gemeente
43. Constructief (samen)werken aan oplossingen voor vraagstukken die in de stad en samenleving spelen; in contact komen met veel verschillende mensen en organisaties
44. De vergoeding, waardoor er ruimte ontstaat minder te werken en meer aan de gemeenteraad te besteden.
45. De kansen die jij krijgt om iets voor de samenleving te betekenen.
46. Een eer om keuzes te maken voor de toekomst van de stad
47. Contacten in de samenleving
48. Het is een leerschool van het leven en wonen in je stad, waar we samen hard voor moeten werken om deze zo goed mogelijk te maken voor een ieder.
49. anders naar de stad kijken
50. Veranderingen in de stad bewerkstelligen die ik van belang vind voor een gezonde toekomst.
51. Ik hou van het politieke spel, debatteren, contacten met andere inwoners en organisaties, weten wat er speelt in mijn eigen stad
52. Controleren bestuur, bewoners vertegenwoordigen
53. Netwerk in de stad: alle deuren gaan voor je open. Politiek doet ertoe. We bepalen hoe de stad er over 10 jaar uitziet.
54. van binnenuit bureaucratie bestrijden
55. Niets
56. Meer kennis van de maatschappij, mee besturen, inzetten voor een groter belang.

57. Breed georiënteerd raken en me in kunnen zetten voor onze inwoners
58. Het verschil te maken.
59. je kan dromen realiseerbaar maken
60. interessant, heel veel te leren, verbinden van de inwoners met raadswerk
61. Een beetje bijsturen op rood is directe winst
62. "Betrokkenheid met de stad en met de inwoners
63. Samen bereiken we meer"
64. Het voelt als een eer om deze vertegenwoordiging te mogen doen en je leert je gemeente goed kennen.
65. Het is eervol om als volksvertegenwoordiger aan het werk te zijn en hiermee de stad beter, mooier en rechtvaardiger te maken voor al haar inwoners, of hier een bijdrage aan te leveren.
66. Je kan wat betekenen voor de maatschappij
67. Het mee bepalen van beleid dat goed is voor alle inwoners
68. Impact op samenleving, opkomen voor kwetsbare groepen, aanpakken van klimaatproblemen, armoede, eerlijke gezonde samenleving, beter snappen van de samenleving en daar verandering in kunnen brengen. "Als ik het niet doe, wie wel? Daarom is inclusie essentieel
69. het feit dat je gezamenlijk als GR mee mag en moet denken over waar jouw gemeente naar toe gaat, wat een eer en genoegen!